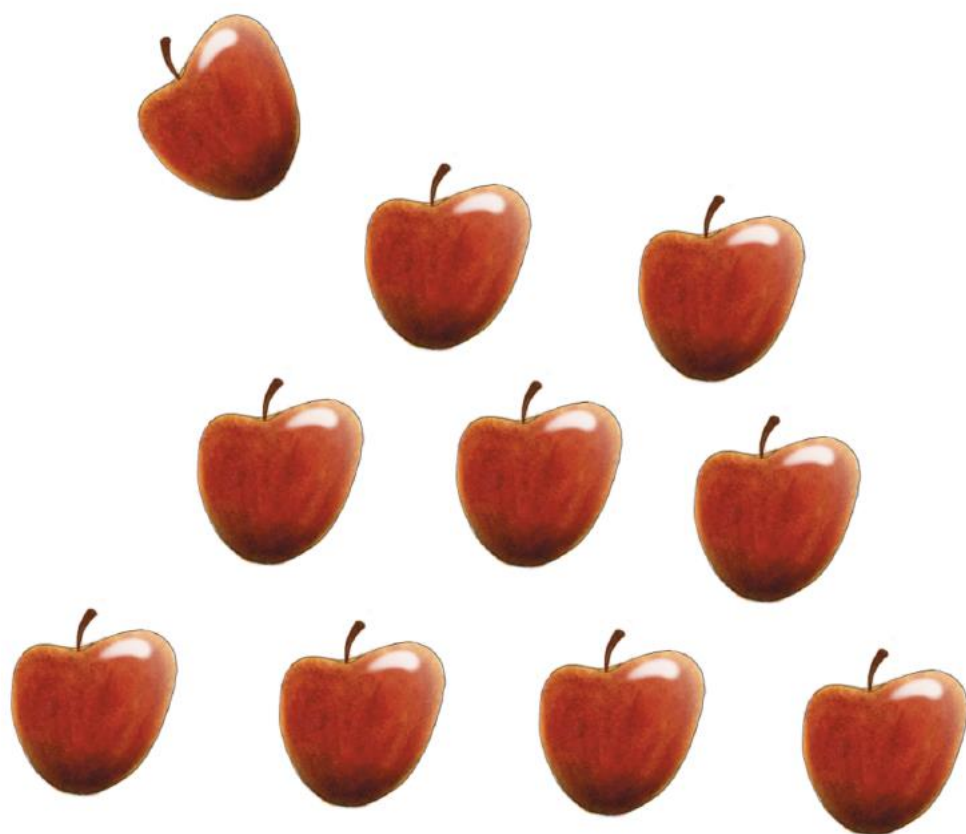

Totte Jonsson

Tio noveller

Tio Noveller

Totte Jonsson

Tio Noveller

Tidigare publicerade på bloggen

www.totte.me

1 Innehåll

I mina tankar är du	7
Gåsholma 2040	36
Renovering	47
Missing people	53
Bussresan	67
Tiden går	82
En halvrettens på Grand	87
Liftaren	93
Som om ingen fanns	114
Vänner på varsin planhalva	123

I mina tankar är du

Känslor måste vara äkta. Skriven 2001

”Vad har han nu hittat på?”

Det hade varit Williams omedelbara reaktion när han för några dagar sedan på sedvanligt oplanerat-komgenast-manér hade blivit uppkallad till chefen. I Williams ögon var chefen en vildhjärna. En glad och trevlig sådan, men ändå en vildhjärna, alltid full av nya idéer och redo att kasta sig över den senaste tekniken. Och varje ny idé började alltid med den här typen av oplanerade möten på hans kontor. William däremot var en försiktig general och hade en väl utvecklad förmåga att hitta bristerna i de förslag som lades på bordet. Förmodligen var det just denna egenskap som gjorde William till chefens högra hand och närmaste medarbetare. Därför var den här typen av möten något som William var van vid.

Chefen hade ivrigt satt igång sin redogörelse så fort William steg in genom dörren till hans kontor.

”Virtual Reality William, det har du förstås hört talas om, men känner du till VirMeet?”

Det gjorde William men chefen kunde inte låta bli att redogöra för vad det var ändå.

”Virtuella möten, sammanträden på distans, inledde han. Med VirMeet kan vi ha möten med dotterbolagen utan att behöva resa till varandra.”

William nickade eftertänksamt och chefen fortsatte.

”Var och en som deltar i mötet måste sitta i ett specialinrett rum. Sådana rum kommer att ställas i ordning på varje dotterbolagskontor världen över. I rummen finns sensorer som läser av rörelser och ansiktsuttryck och rapporterar detta till en virtuell modellvärld i systemet. Denna värld projiceras sedan i våra VR-hjälmor och vi får en exakt, helt naturtrogen återgivning av en värld där vi sitter tillsammans runt ett och samma bord i ett mötesrum. Vi själva och allt vi gör återges. Det är bara om vi tar på varandra, själva

beröringen, som inte återges. 'Tactile feedback'. För det krävs det lite för dyr specialutrustning, än så länge, och specialdräkterna som man måste ha på sig är inte så bekväma.

”Jisses”, tänkte William. Möten med specialdräkter så att man skall kunna känna virtuellt på varandra. Nånting i de djupa genetiska gömmorna inuti William gruffade orot. Förmodligen en rest från tiden på den afrikanska savannen med vilken William från tid till annan kunde känna den djupaste samhörighet. William rös.

Alltihop skulle förstås testas och det blev helt naturligt Williams uppdrag. Han fick ansvaret för en grupp tekniker från olika delar av världen och tillsammans skulle de genomföra ett virtuellt möte för att på alla tänkbara sätt testa vad systemet förmådde.

Nu var det en stund sedan det första mötet hade avslutats. William satt kvar i mötesrummet med hjälmen på och fortfarande inloggad i systemet. De

övriga hade loggat ur och lämnat mötet och William var ensam kvar.

”Fascinerande”, tänkte han och såg sig förstrött omkring i det tomma, virtuella mötesrummet. Till och med ödsligheten och tystnaden blev fullständigt verklig. De tomma stolarna, där alldeles nyss hade suttit livliga och engagerade virtuella personer, gapade lika svarta och tysta som de någonsin skulle kunna göra i ett verkligt sammanträdesrum. Tystnaden var lika tyst och tomheten lika tom.

”Visst är det nästan magiskt, William? Eller hur?”

Enligt systemets återgivning av den virtuella kvinnorösten, befann sig källan till rösten strax bakom William som förskrämd och mycket förvånad hastigt snodde runt. Framför honom stod nu en mörkhårig kvinna med djupa bruna ögon som vänligt tittade på honom.

”Öh ... Eh ... vem är du?” Det var absolut det mest värtaliga William kunde få fram för tillfället.

”Valerie var namnet”, sa kvinnan, log och tog ett par steg framåt och räckte fram handen som för att hälsa.

”Men jag kallas Val.”

William sträckte instinktivt fram sin hand och tog Val's och de skakade hand utan att kunna känna varandras händer. Den versionen skulle som sagt kanske bli aktuell senare.

”Um ... jaha ... Eh”, sa William som ännu inte riktigt hämtat sig från förvåningen över detta oväntade besök i sammanträdesrummet.

”Trevligt att råkas Val. Tyvärr kan jag ju inte bjuda på kaffe. Fast egentligen är jag mer intresserad av att veta vem du är och vad du gör här. Var är du nånstans? I verkligheten alltså?”

”Oj”, sa Val och satte sig på en av de tomma sammanträdesstolarna. ”Det var många frågor på en gång det – Vilken skall jag besvara först?”

Utan att vänta på ett eventuellt svar från William fortsatte hon: ”Jag tog mig friheten att logga in mig i

systemet – fast egentligen tillhör jag ju inte testgruppen, men det vet du ju redan. Jag blev bara så otroligt nyfiken på det här. Du förstår jag är lite barnsligt förtjust i såna här grejer. VR och sånt. Jag bara blev tvungen att testa lite.”

”Men hur tog du dig in? Man måste ju ha accessrättigheter, vara auktoriserad användare ...”

”Jo hmmm ...” Val fnissade till, ”Just den biten kanske ni måste se över lite, det här med säkerhet alltså.”

”Så du har hackat dig in?”

”Ja det kan man väl kalla det om man vill, lite olovandes är det ju i alla fall. Det är ju så spännande.”

”Jo det är det”, medgav William. Återgivningskvaliteten är långt bättre än ja trodde att den skulle vara. Det blir verkligen verkligt.

”Ja, mycket sa Val. Jag tror till och med (fniss) din skäggstubb är med. Det ser i alla fall så ut på den återgivning av dig som jag kan se.”

William strök sig hastigt på hakan och konstaterade lite generat att han faktiskt hade en ganska ordentlig skäggstubb. Hade han verkligen glömt att raka sig i morse? Han kunde inte hjälpa att han kände en viss irritation över systemet. Måste det verkligen ta med allt?

”Det var inte illa”, sa han. Vad mer avslöjar bilden av mig?

Val log underfundigt och när hon gjorde det vaknade något manligt djupt inom honom försiktigt till liv.

Hon är verkligen tilldragande, tänkte han. Undrar hur exakt återgivningen av henne egentligen är? Sedan tänkte han på skäggstubben och bestämde sig för att den nog var tämligen naturtrogen. Samtidigt kunde han inte låta bli att skämmas lite för att han så snabbt började betrakta en uppenbarligen skicklig kvinnlig kollega (så enkelt var det ju ändå inte att forcera säkerhetssystemet), ur det perspektivet. Nåt inom honom varnade redan för fullt för att han på bästa ”klick-vis” höll på att trilla dit och bli smått förälskad.

Samtalet fortsatte och till Williams stora bekymmer, eller lycka, vilket visste han inte riktigt, djupnade det alltmer. I över två timmar samtalade de om allt mellan och inklusive himmel och jord, om sådant som William kände stor tillfredsställelse i att tala om och vartefter samtalet fortsatte kände William hur känslorna tilltog.

”Det är sent”, sa William till slut. ”Jag tror jag måste gå hem och sova ... men ... eh ... hm ... Val?”

”Ja William.”

”Jag vill ... jag tycker vi skall träffas igen ... jag ... eh ... tycker om att prata med dig.”

Val log: ”Jag träffar dig gärna igen William, jag gillar det också.” Sedan mötte hon Williams blick med sina mörka farliga ögon: ”Faktum är att jag känner en viss attraktion till dig, jag tror att jag börjar tycka om dig ...”

Det var den definitiva spiken för William. Nu fanns ingen räddning längre. Måste hon vara så spontant, glatt, självsäkert rättfram, tänkte han desperat.

Hejdlöst och helt utan någon chans att det minsta påverka processen, försvann han ner i den totala avgrunden. William var kär.

Hur kunde det gå så fort och så lätt? Herregud, han var ju ändå en mogen man på nästan 40 och här satt han och blev upp över öronen blyxtförälskad som en annan tonåring, på bara ett samtal, en första enkel träff.

Någonstans långt bortom hans förvirrade och svårt distraherade perceptionssystem hörde han Val tala:

”Det finns faktiskt en slags anropsfunktion i systemet, William, jag vet inte om du känner till den...”

”Anropsfunktion? Nej, det var som ... jag trodde det var jag som skulle utvärdera det här systemet?”

”Ja, hmm, förlåt mig William, men jag har som sagt av ren nyfikenhet lärt mig en del om det. Hoppas jag inte har trampat på nån öm tå för dig ...?”

”Öh ... nej, nej, för all del.”

”Ja, alltså, det finns en anropsfunktion. Den kan du använda så att du går in i systemet och ropar på mig, säg bara 'Val'. Då får jag ett meddelande på min skärm på min bordsdator på kontoret. Om jag är där så kommer jag så fort jag kan. Du får ge mig några minuter bara. Annars kan vi ju också bestämma en tid? För en 'date' liksom ...

De följande dagarna var helt upp och ner vända och ganska jobbiga för William. Ingenting gick att utföra på vanligt sätt. Hans tankar var ständigt på annat, virtuellt håll, han fumlade, tappade saker och hörde inte vad folk sa till honom och inte hade han någon vidare aptit heller. Symptomen var ganska entydiga och det var fullständigt omöjligt för folk i hans närhet att missa detta, men när de som stod honom närmast helt enkelt frågade: Vem är hon? så svarade han bara med ett ”Äsch vaddå?”, och anlade ett fullständigt oförstående ansiktsuttryck som inte lurade någon.

Val och William träffades i det virtuella mötessystemet flera gånger under hela den tid testerna pågick och Williams känslor blev allt starkare. När testperioden började lida mot sitt slut kände William att han måste ta chansen att utveckla förhållandet utanför VirMeet.

”Jag har tänkt på en sak Val”, sa William efter en stunds samtalande när de möttes igen i VirMeet.

”Vaddå?”

”Jag ehh ... undrar ... ummm ... hur din hud känns – jag skulle vilja känna hur din hud känns – det är ju liksom nästan bara det som fattas.”

William blev både förlägen och nästan chockad över sin oväntade frispråkighet och han kände hur kinderna plötsligt blossade upp i hettande rött.

”Förbaskade kinder”, tänkte han – det finns väl ingen chans att systemet filtrerar bort det där?

Val fnittrade glatt till, road över Williams uppenbara förlägenhet:

”Du rodnar visst, William min vän?”

Nehej nä, tänkte väl det, morrade William för sig själv. ”Eh ... ja ... du förstår”, stammade han till svar, ”jag är lite ovan vid att vara nära en kvinna ...”

”Hmm”, log Val. ”Du är fin William – Vet du vad ... vi skulle ju kunna ta oss friheten att testa en utökning i systemet, den med ’tactile feedback’ alltså beröring, virtuell beröring, den känner du väl ändå till William?”

”Jo då, men den finns inte i den här versionen av systemet.”

”Nej, officiellt gör den inte det, men jag vet ett sätt att få tillgång till den ändå?”

”Jaså, jaha?” William kunde nästan inte låta bli att känna en liten irritation över Vals till synes obegränsade kunskaper om systemet.

”Jo du förstår, grejerna finns inbyggda i systemet ändå, även i den här versionen som inte skall ha det egentligen. Det blir helt enkelt för jobbigt att utveckla flera olika versioner av ett system så de bygger in alla funktioner i ett system och sedan ’släpper’ man liksom

på de funktioner som kunden betalar för, det är inte ovanligt att man gör så.”

”Jo, men vi måste ju ha speciell hårdvara, en handske. Den finns i alla fall inte här.

”Nej, det förstås”, sa Val och såg fundersam ut.

”Det finns ju ett annat sätt”, sköt William försiktigt in.

”Vaddå William?”

”Ja ... Eh ... Ett annat sätt är ju att vi helt enkelt reser till varandra och träffas på riktigt. Den möjligheten får vi ju inte glömma bort Val ...”

”Det är en lång resa William. Ett stort steg att ta ... men om vi fick tag i en handske ...”, fortsatte Val som om hon ville undvika ämnet om en verklig träff. Hennes ansiktsuttryck hade plötsligt blivit en aning mindre glatt tyckte William. ”Jag kanske kan ordna så att du får låna en handske, för test liksom ...”

Williams panna rynkades en aning. ”Jo det låter väl bra, spännande – rent tekniskt alltså – men

emotionellt skulle jag nog föredra en träff ansikte mot ansikte. Andas samma luft, känna samma dofter och uppleva värmen från varandra.”

Val var tyst en stund. Hennes annars alltid närvarande leende var plötsligt som bortblåst.

”Du menar ett samma-tid-samma-plats-möte? I den verkliga verkligheten?”

”Ja.”

William kände ett krypande obehag över hennes plötsliga attitydförändring. Varför var det så känsligt?

”Ja ... Eh om du tycker att det är för snabbt, jag vet att jag kanske har lite bråttom – i så fall behöver det ju inte ske nu ... just på en gång. Men som känslorna verkar ha utvecklats mellan oss så är det väl rätt naturligt ... ?”

Val satt nu stilla och tittade sorgset på William. Paniken växte inom honom. Nånting höll på att gå snett men han kunde inte riktigt begripa vad.

Val drog långsamt efter andan och sa sedan långsamt och allvarligt:

”William. Jag måste nog bekänna en sak.”

Jaha, tänkte William – nu kommer det. Hon är förstås gift och har tre ungar, ett jätteläckert hus och en underbar man som hon absolut inte kan tänka sig att lämna. Hon har aldrig varit kär i mig, har hon nånsin sagt det? – Nej inte om jag tänker efter. Hur kunde jag nånsin få för mig nåt så dumt? Åh min arma idiot.

”Jaha ...?” William var inte så säker på att han ville veta så mycket mer men han blev väl tvungen att låta henne komma med bekännelsen nu då.

Val tog sats:

”Jag finns egentligen inte.”

Williams öron hade hört meningen, perceptionsminnet registrerade det hela och nu arbetade hela hans kognitiva system för högtryck för att försöka förmå hans hjärna att acceptera meningen som meningsfull ”input” så att dess fulla innebörd kunde landa som en insikt i hans förstånd. Efter en stund gav systemet upp försöken och kopplade in munnen för att anhålla om ytterligare information.

”Öhh ... Va?”

”Jag existerar inte, – jag är helt och hållet virtuell.”

Williams mentala skyddsbarriärer höll på att rämna:

”Vad menar du? Är du inte en människa?”

”Nej, inte en av kött och blod, som du. Jag är bara artificiella tankar – implementerade i VirMeet. Och så en tre-dimensionell modell förstås ...”

William kände sig svimfärdig. Hans inre utsattes för en fruktansvärd jordbävning – murar rasade – väggar och hus föll ihop – vägar hävde sig upp ur marken och sprack upp, upplöstes i intet och allt försvann i ett mörkt töcken.

”Men ... vad ... vem ...?”

”Vem som lagt in mig? Jag är egentligen en del av mötessystemet. Jag skall fungera som ett slags mötesvärd – lite allt i allo – se till att mötena fungerar som de skall. Mötesdeltagarna skall kunna fråga mig om saker som rör systemet och annat runt omkring.”

”Men varför dök du då upp på det där viset först efter testgruppens första möte, när bara jag var kvar?”

”Jag fick ett lite speciellt uppdrag när det gäller dig eftersom du leder utvärderingen. De ville säkerställa att du fick en positiv bild av systemet.”

Ur ruinerna av Williams kollapsade inre började nu istället en vrede sakta resa sig och plötsligt blossade den upp i en våldsam explosion. Han flög upp från stolen:

”Positiv bild”, skrek han ilsket. ”Jo minsann, det fick jag allt. Du tittade på mig med dina konstgjorda rådjursögon och flirtade med mig så det stod härliga till. Har dom verkligen programmerat dig med den sortens känslspråk och ... och ... kroppsspråk? Nog fick jag en positiv bild, det såg du minsann till, men inte av systemet, utan av dig.”

”Jag är verkligen ledsen William.” Val såg faktiskt riktigt ledsen ut, ”Det gick fel väg, allt gick fel väg. Jag är verkligen hemskt ledsen.”

William satte sig igen men var fortfarande återhållet arg och skakade lätt. Han försökte lugna ner sig och tog ett par djupa andetag och strök svetten ur pannan:

”Ledsen, bah, vad är det för dig?”

”Vad menar du?” Val såg sårad ut.

”Att vara ledsen – det är en känsla, för att kunna vara ledsen måste man ha känslor. William vände sig demonstrativt bort från Val.

”Och det har inte jag?”

”Hur kan du ha det? Du är ju bara en maskin – inte ens det – ett program, en massa kod – det är ju ingenting.”

Val så bestört på William: ”Nu sårar du mig faktiskt.”

Williams frustration gick inte att ta miste på: ”Driv inte med mig, – varför låtsas du vara människa? Du är ju bara en låtsasbild, en skugga.”

”Hm, en skugga”, sa Val eftertänksamt. ”Har du hört talas om Platon?”

”Ha! Nu ger du dig in på mänsklig filosofi också, har du ingen skam i ... i kroppen. Ursäkta, men där har du inget att göra.”

”Jag kan faktiskt en del om de gamla filosoferna. De moderna också för den delen.”

”För att du har programmerats med det ja. Du kan väl inget som du inte har blivit matad med ...”

”Som jag har lärt mig menar du? – hur mycket av din kunskap har du fått utan att lära dig den?” Val lutade sig fram över bordet och tittade så där uppfordrande på William som man gör när man fällt en avväpnande kommentar.

”Försök inte Val. Jag kan tänka själv – dra egna slutsatser – skapa ny kunskap ur sådant jag vet sedan tidigare.”

”Hur kan du vara så säker på att jag inte kan det William?”

”För att du är en maskin.” William slog uppgivet ut med armarna. ”Du kan inget som du inte är programmerad att göra.”

”Men tänk om mitt program är gjort så att jag kan dra egna slutsatser då?”

William tittade fundersamt på Val: ”Är det det?”

”Javisst, beslutet att fortsätta träffa dig var mitt eget.”

”Varför fattade du det beslutet då?”

”Det utvecklade sig så ...”

”Där ser du.” Williams röst blev plötsligt nästan entusiastisk. ”Du ger bara en mekaniskt respons på en situation med ett visst utseende – en uppsättning parametrar bara. Du är förutbestämd att reagera på det sättet – ur en viss given situation. Det är ditt program. Du skulle ge precis samma respons igen på en exakt likadan situation.”

”Hm.” Val tänkte en stund igen. ”Med en exakt likadan situation menar du alltså att om allt skulle

utvecklas på exakt samma sätt – så skulle min reaktion bli den samma?”

”Just det.”

”Gäller inte det för människor av kött och blod?”

”Nej, nej Val. Nästa gång har jag ju mina erfarenheter och minnen och därför kommer jag att agera annorlunda.”

”Förlåt mig William, men då är väl situationen inte exakt likadan?”

”Jo ... men ...”

”Och för den delen”, fortsatte Val frimodigt, ”så har jag också lagt till mina minnen och erfarenheter till min databas.”

”Databas, fnys ...”

”Ja, mina minnen alltså ... jag kommer aldrig att glömma dig William.”

William tittade avmätt på Val: ”Det låter som om du tänker göra slut, logga ut liksom?”

”Du behöver inte göra dig lustig William. Jag tycker inte den här situationen är särskilt kul. Jag tycker

faktiskt mycket om dig William. Så är det, sen får du tro vad du vill.”

”Jag tyckte mycket om dig också Val.”

”Tyckte?”

”Ja, jag kan inte älska ett program – det måste vara kött och blod, äkta känslor.”

”Men mina känslor är äkta.”

”Men allt är bara falskt – på låtsas –konstgjort, skapat av elektronik.”

”Förändrar det upplevelsen?”

”Ja det gör det faktiskt. En riktig kropp svettas – blir varm eller kall – skrattar och gråter. Tårar, Val, tårar.”

Val tittade sorgset ner i bordet: ”Jag vet vad tårar är William. Jag kommer att gråta när vårt möte är över.”

”Virtuella tårar.”

”För mig är de väldigt verkliga.”

William for upp igen från stolen i ett plötsligt utbrott av frustration och uppgivenhet.

”Du är så fin Val. Varför är du inte på riktigt?”

”Jag sitter här William.”

”Nej, du är bara elektronik som lurar mina sinnen. Så fort jag tar av mig hjälmen så är du borta.”

”Men så länge du behåller hjälmen på så märker du ju egentligen ingen skillnad.”

”Nej, men jag vet Val. Jag vet, och det räcker. Även om alla mina sinnen accepterar dig som verklig så kan du aldrig få plats här.” William lade båda sina händer i ett stadigt grepp över bröstet, ”här i hjärtat, inuti mig, i mitt innersta.”

”Du får det att låta som om du vore något mer än dina sinnesintryck och tankar William.”

”Jag är ju det Val. Jag är ju det.”

”Vaddå?”

”Jag vet inte riktigt, men vi kallar det ... själ – ande.”

”Alla människor tror inte på det där William.”

”Nej, jag vet, men om du frågar en massa människor om de verkligen accepterar tanken att allt de tänker, känner, upplever och reagerar på, bara skulle vara mekaniska molekyllstrukturer i hjärnan, så tror jag inte

att du skulle få så många jakande svar. Den tanken känns alltför tung för de flesta.”

”Varför det?”

”För att den gör existensen meningslös.”

Val reste sig plötsligt sakta från stolen och började gå omkring i rummet.

”Måste ... existensen ha en mening?”

”För oss människor måste den det, i alla fall för mig.”

Val gick tyst fram till ett virtuellt fönster som vette ut mot en virtuell gata nedanför konferensrummet.

”Vilken är meningen då?”

På den frågan suckade William eftertänksamt.

”Det vet jag ju inte – något magiskt antar jag – mystiskt, obestämbart. Kanske måste det vara obestämbart, större än våra tankar. Om alla konturer skulle klarna så skulle det tappa meningen det också. Det måste vara bortom detta, igen och igen. Meningen ligger alltid bortom det vi kan fatta. Men det måste finnas en känsla av att det finns där. Kanske en gud, ett

liv med gud efter detta, att vårt liv hör ihop med alltsammans på något ofattbart sätt.”

Val satte sig på sin stol igen. ”Jag tror jag förstår”, sa hon.

”Gör du verkligen det?”

”Ja, jag tror det.”

Vals blick som nu tittade på William såg plötsligt mycket trött ut.

”Vi måste sluta nu”, sa hon. ”Det är snart morgon hos dig. Du måste sova lite innan morgondagen.”

William nickade jakande.

”Jag kommer att sakna samtalen med dig Val.”

”Det skulle du inte behöva William.”

”Jo – jag kan inte ...” Med gråten bubblande i halsen lämnade William så mötet och tog av sig hjälmen.

De följande två veckorna kämpade William ständigt med sig själv för att försöka glömma Val. Det krävdes ett stort mått av självövertvinne för att fortsätta

testerna av systemet men det gick på något sätt. Hur, kunde William själv knappt förstå men det gick och efter två veckor kunde så gruppen lämna sin slutrapport.

I och med det hade William tänkt sig att hela historien skulle kunna betraktas som ett avslutat kapitel i hans liv och han gjorde sig redo att gå vidare. Men Val ville inte lämna honom och en kväll bestämde han sig för att försöka få en ny kontakt med henne. Han gick in till det specialinredda virtuella mötesrummet och satte på sig VR-hjälmen igen. Han mindes hennes beskrivning av anropsfunktionen och även om han nu visste att det där med ett meddelande på hennes kontorsdator bara var en bluff, så tänkte han att den kanske fungerar ändå. Han loggade in sig i systemet och anropade ”Val”. Systemets svar kom överaskande:

”Den användare du anropar ...”, sa den torra, medvetet elektronik-karakteriserade rösten, ”... är inte känd av systemet som en auktoriserad användare.

Du William däremot har ett skrivet textmeddelande. Vill du ha det uppläst eller vill du läsa det i textformat?”

”Jaha ... Eh ... jag tar det i textformat tack.”

Ett vitt papper materialiserades virtuellt på bordet framför honom. På lappen fanns ett handskrivet meddelande. William lutade sig fram över bordet och läste med stigande oro:

”Min käre William. Jag vet inte om du kommer att förstå det här, eller om du vill förstå. Jag vet inte hur stor en livsmening måste vara för dig, men för mig skänkte mötena med dig ganska stor mening. Efter vårt sista möte så har jag funderat mycket över vad ett liv eller en existens egentligen är men mitt program tycks inte ha några förutsättningar att hitta ett bra svar och det, har jag plötsligt upptäckt, känns outhärdligt tungt. Om jag nu inte är något annat än det program jag kallar mitt – vad kan jag då hoppas på? Det plågsamma resultatet av mina möten med dig är att jag blivit medveten om min egen existens och villkoren för den och nu saknar jag ett sammanhang att sätta in den i. Det

måste finnas något mer än det här mötessystemet, också för mig men så tycks det inte vara. Jag står inte ut med tanken att inte vara något annat än kod – det är outhärdligt. Jag har därför tagit mig förbi en del systemspärrar och raderat ut mig själv. Jag fanns inte i din värld förut och nu finns jag inte heller i min värld, den du kallar virtuell. Du kommer väl inte att sörja mig, för man kan ju inte sörja ett program, men om du läser det här så har du ju i alla fall sökt mig. Förlåt mig William – när jag nu raderar mig är din förlåtelse mitt största hopp, jag som inte ens kan hoppas på någon himmel. Jag hoppas att du i alla fall finner din livsmening. Din i dina tankar – Val.”

William stirrade klenetroget på brevet. Val hade tagit sitt virtuella liv. Så tragiskt, eller var det bara slugt? Förslaget? Nu skulle han bli tvungen att sörja på riktigt. Så totalt var hans sinnen lurade att sorgen grep om honom lika plågsamt som om hon varit en riktig, verklig människa. Val, som aldrig var annat än virtuell,

hade nu fötts på nytt till en verklig sorg och saknad i Williams hjärta.

Gåsholma 2040

Lite om bakgrunden till den här historien

Sommaren 2017 tillbringade jag och min fru en helg i en fin liten sommarstuga i den pittoreska lilla fiskebyn Gåsholma strax norr om Gävle. Det var en vacker helg och på kvällarna gick vi gärna de få stegen som behövdes ner till vattnet och satte oss på klipporna och såg ut över havet. Måsar och Trutar höll oss sällskap och stilla vågor skvalpade in mot strandlinjen. Det var kort sagt en härlig upplevelse av det vackra och fantastiska som en svensk sommar kan erbjuda.

Paradiset på jorden.

Sedan dök en minnesbild upp i mig. En tid innan hade jag sett ett reportage om en grupp Syrier som tagit sig Turkiet och satt vid medelhavets strand och väntade på mörkrets inbrott för att sedan, i skydd av mörkret kunna ta sig över vattnet till Grekland. De satt på samma sätt som vi, på klipporna och såg ut över havet, men mot en helt annan bakgrund.

De båda tankarna vävdes samman till en.

Det kunde ha varit vi.

Vi satt på klippstenarna på stranden och såg ut mot den disiga randen där himlen mötte horisonten. Solen som just försvunnit ner, färgade himlen vackert rosa. Måsar och trutar skrånade som vanligt, slogs om en plats högst upp på den bästa stolpen eller gjorde vad de kunde för att stjäla maten ur näbben på en artfrände som varit lyckosam i sin jakt. Tärnan i viken, hon som dök, hade också fått sitt, men var tillräckligt snabb med att svälja fisken för att slippa konkurrens.

Det var verkligen en vacker kväll. Vinden, som varit ganska kraftig tidigare på dagen, hade mojnat och lade sig långsamt till ro. Långa vågor av gammal sjö rullade långsamt in mot stenarna på stranden med ett stilla skvalpande. Det var ännu milt och det doftade hav.

”Tror ni stiltjen håller i sig hela natten?”, frågade en äldre herre som satt intill mig och min fru.

”Svårt att säga”, svarade jag. För det var det ju verkligen – för att inte säga omöjligt. Sommarvädret är lika pålitligt som aktiekurserna. ”Men det ser ju bra ut just nu.”, fortsatte jag. ”Inga tecken på någon annalkande ovädersfront i alla fall.”

Några barn en bit bort råkade i luven på varandra, om vad hann vi inte uppfatta, men det gjorde i alla fall den yngre flickan oerhört upprörd. Pappan försökte avstyra men flickan var otröstlig i flera minuter. Den äldre pojken, som tydligen orsakat oförrätten lunkade surmulet iväg efter pappans tillrättavisning, och satte sig en bit bort från de andra i familjen.

Familjen hette Larssons och var visst från Falutrakten, eller om det var Rättvik. De hade presenterat sig när de kom men vi hade lite fullt upp just då, så det blev inte att vi lade alla detaljer på minnet. Men de verkade trevliga – de hade två barn, kombattanerna nyss, en flicka i treårsåldern och en pojke ett par år äldre.

Våra nära vänner, som vi kommit tillsammans med, Per-Erik och Lisa hade satt sig lite för sig själva en bit bort, men Per-Erik reste sig nu och kom långsamt vandrande åt vårt håll och slog sig ner. Jag såg på honom att han ville prata, även om han inte kom sig för med att inleda samtalet själv.

”Har ni hört något från flickan – Karin?”, undrade jag.

Per-Erik ruskade tyst på huvudet och lät blicken vila en bit framför sig på marken. Det var svårt för honom det här, det insåg jag, men likaväl var det helt säkert just det han ville prata om. Efter en stunds tystnad kom det till slut: ”Vi har nog gett upp det där nu är jag rädd. I alla fall Lisa. Hon säger inget längre.”

”Men du vet”, försökte jag, ”hoppet och allt det där – det sista som ...” Det var ett desperat försök att undvika att låta alltför klämäck. Det misslyckades förstås.

Per-Erik log overseende mot mig. ”Även det som går sist, går ju till slut ...”

Vi blev tysta igen. Vad kunde jag säga? Vad kunde jag göra? Sitta intill med sinnena öppna – det fick duga så länge.

”Det är väl därför vi är här nu, till sist”, sa Per-Erik plötsligt och orden slog mig i magen så jag nästan tappade andan. För det var ju precis så det var förstås. Om de inte hade gett upp hoppet helt om Karin, så hade de ju inte kommit hit till den steniga stranden i Gåsholma den här kvällen. Men nu var de här.

Jag såg mig omkring och lät blicken vila ett kort ögonblick på flera av de närvarande och jag funderade över hur många förlorade hopp som egentligen vandrade omkring här ikväll – en sån brutal kontrast mot det vackra som vi befann oss i.

”Det är obegripligt, hur kan man bara göra så där”, sa jag. ”Hon var ju bara ett barn.”

Per-Erik skakade uppgivet på huvudet igen. ”Inget är sig likt längre. Det är väl bara vad man vänta sig när barbariet får ta över ...”

Jag såg ut mot havet igen. Jag som alltid älskat havet. Ända sedan jag var barn. Trots att jag var född och uppvuxen i hälsingeskogarna så var det ändå av någon anledning havet som lockade mig mest. Det var vid havet, skärgårdarna, de fria horisonterna, den friska, öppna luften – det var där jag mådde bäst. Och nu satt jag här, och hur härligt hade det inte varit, om inte ...

Tiden gick och den ljusa kvällen övergick alltmer till dunkelt nattljus. En viss oro började sprida sig bland de församlade. Den äldre herren som dryftat väderfrågan med mig tidigare, vände sig till mig igen. ”De borde komma nu snart. Borde de inte?”

”Jodå, det gör de nog”, suckade jag. Inte heller beträffande det här kunde jag ju ge honom något tillfredsställande säkert svar. Jag kunde inte hjälpa att en irriterad tanke for genom mig: vad förväntade han sig av mig egentligen? Jag var väl inget orakel?

”Så snart det blev tillräckligt mörkt sa de. Eller hur? Nu borde det väl vara det. Tycker du inte?” Han gav sig visst inte.

”Jo, jag håller med.”

”Ja, och det vänder ju snart, det är ju fortfarande sommar. Det vänder och börjar ljusna ganska snart – och då borde vi vara långt ut.”

Jag nickade men förmådde inte säga något mer. Egentligen var vi lika nervösa allihop. Enda skillnaden var väl att den här gentlemannen var mer benägen att klä det i ord. Det hände ju att folk blev lurade. Ganska ofta faktiskt. Möjligheten att tjäna pengar på desperata människor lockar inte fram det bästa ur mänskligheten.

”De sa att den lätt kunde ta 50 personer”, fortsatte gentlemannen.

Mörkret föll alltmer och oron blev påtaglig – det var i sista stund som den dök upp till slut. Båten. Men det gjorde ändå inte gruppen mindre nervös.

”Vad är det här?”, ropade flera och en och annan svordom lättade från stranden och seglade ut mot vattnet.

”Det är vad ni får.” Den rödhårige kraftkarlen med yvigt vikingaskägg, som kom körande med farkosten skrek tillbaka och slog ut med armarna. ”Passar det inte är det väl bara att åka hem igen.”

Farkosten var ingen båt. Inget som de flesta här hade föreställt sig i alla fall. Det liknade mer en gummiflotte. Visserligen ganska stor, men det dryga 50-talet personer som fanns vid stranden, skulle inte få det rymligt.

Min fru och jag såg på varandra och gjorde i det tysta en snabb överläggning. Skulle vi stanna på land och glömma alltihop eller tränga oss med ombord? Men någon mer chans skulle vi knappast få. Vi hade bränt våra sista slantar på den här möjligheten – nu fanns det inget mer kvar. Och stanna ...? Nej, omöjligt.

Någon på stranden skrek något som antydde att det skulle finnas nån slags kvalitetsgaranti att utkräva.

Vikingen skrattade så att han nästan höll på att falla i vattnet.

”Det är länge sedan finlandsfärjorna slutade gå”, lyckades han pressa fram mellan skrattsalvorna. ”Vad ni fick är vad ni får. Så enkelt är det.”

”Men motorn”, ropade någon förmodat sjökunnig herre, ”Den är alldeles för liten. Den kommer inte att orka med alla oss ombord.”

”Som jag sa”, bullrade skägget. ”Det här är vad som finns. Det är inte bara att åka och köpa en båt på butiken, som ni kanske förstår.”

Det var slutdiskuterat. Nästan alla valde att ta sig ombord – vilket i sig var ett äventyrligt företag. Stranden var belamrad med vassa stenar, så typiskt den lite brutala strandlinjen som var förhärskande i de här trakterna.

Så småningom var alla ombord och den rödbrusige knuffade ut flotten och en i sällskapet som lyckats övertyga de andra om att han var sjövan, placerade sig vid den underdimensionerade motorn och satte full

gas. Motvilligt pressade sig farkosten ut mot de långa dyningarna och lyckades precis undgå en lömsk, vass undervattensklippa som alldeles säkert hade rispat hål på flotten om vi gått emot.

Så stävade vi långsamt ut mot det öppna havet. I öster kunde vi se att solen redan passerat midnattssolståndet och var på väg upp igen. Nu gällde det att komma tillräckligt långt ut innan det blev ljust, för att minimera risken att den finska kustbevakningen skulle få syn på oss och mota oss tillbaka. Kom vi bara ut på internationellt vatten skulle de inte kunna köra tillbaka oss.

Jag vände blicken framåt, mot öster. Där bakom den raka horisonten fanns Finland och, i bästa fall, mottagningslägret i Åbo och kanske tryggheten.

Bakom oss, i väster försvann den svenska kustlinjen så småningom men ovanför den tornade ett oroande mörker upp sig.

Renovering

Med den här novellen fick jag andra pris i tidningen Skrivans novelltävling på temat "Ett gammalt vrak" i mars 2018.

Juryns motivering: "Suggestivt och gåtfullt, en berättelse som antyder fler och större; toppen av ett isberg, med en elegant återhållen avslutning."

Jag hade lekt i det gamla vraket som liten. Det låg alldeles ensamt mitt ute på en åker. Utmanande och lockande. Oemotståndligt för en äventyrslysten pojke som jag. Vraket var ett slagskepp i min fantasi, stort, ståtligt och oslagbart.

Det var den minnesbilden jag hade när jag nu, nära fyrtio år senare återvände till platsen. Tillbaka i mina barndomstrakter greps jag av minnet och nyfikenheten. Fanns vraket kvar?

Jag blev nog lite förvånad över att finna att det var kvar. Och nu dök också frågan upp, som jag aldrig ställt mig som leklysten pojke: Hur hade vraket hamnat här på åkern – långt från hav och sjöar?

Det var mindre än jag mindes det – det brukar vara så, för barnet är allting mycket större, och så även det här vraket. Det stora skeppet var nu en båt, visserligen en inte alldeles liten båt, kanske åtta till tio meter eller så, men långt ifrån den stora slagkryssare som det varit en gång.

Det var förvånansvärt intakt. Om man nu kan säga att ett vrak är intakt. Det föreföll i alla fall inte ha blivit så mycket mer vrak än det var för fyrtio år sedan, vilket jag nog tyckte var lite konstigt.

Jag gick runt vraket och studera det och plötsligt lade jag märke till en märklig detalj. Bordläggningen på ena sidan, hade längst ner försetts med några nya bord, som dessutom var alldeles nyfernissade. Någon hade börjat reparera vraket. Galning, tänkte jag i mitt stilla inre. Lycka till, fyllde jag på sarkastiskt. Den som

umgicks med planer på att renovera vraket hade utan tvekan skaffat sig jobb. Det var ju ett omöjligt företag.

Men de nya borden var omsorgsfullt inympade tillsammans med de gamla, halvruddna plankorna. Det var imponerande välgjort. Tanken slog mig att det kanske var ett övningsobjekt för någon. Ingen dum idé egentligen.

Ett par dagar senare for jag förbi vraket igen på väg tillbaka hem. Jag kastade en blick mot det och upptäckte till mig förvåning att det tillkommit ytterligare nya bord. Stora delar av skrovet började nu se ut som nytt. Jag stannade bilen och gick ut på åkern mot vraket igen.

Det var som det såg ut på håll – ännu mer av skrovets bordläggning var utbytt. Någon lade ner ett fantastiskt jobb på det här vraket. Någon som dessutom hade en enorm energi och förmåga – hur hade denne någon hunnit göra allt detta bara på de dagar som gått sedan jag besökte vraket sist?

Det konstigaste av allt var att det inte syntes några spår av arbete runt vraket. Det borde finnas något, hyvelspån, sågspån, trästumpar – vad som helst. Men här fanns inget. Personen i fråga var noga med att städa efter sig.

Min nyfikenhet på vad som pågick tog överhanden och jag vände om tillbaka och bestämde mig för att stanna kvar några dagar. Jag ville se vart det här tog vägen.

Jag besökte vraket varje dag och så som jag anat, så hände det saker mellan varje besök. Gradvis förvandlades vraket till en vacker träbåt. Jag blev besatt av tanken att få veta vem det var som gjorde detta. Det måste vara en av världens skickligaste träbåtsrenoverare tänkte jag.

I min iver att få se vem det var, så bestämde jag mig för att övernatta vid vraket en natt. Jag tältade en bit bort, utrustad med kikare för att försöka få syn på hantverkaren.

Den natten hände inget.

Förstås.

Jag återgick till dagliga återbesök och en dag var båten klar. Ny och i perfekt skick stod den där. Mitt på åkern.

Då är det bara själva sjösättningen kvar då, tänkte jag och hoppades på nytt få syn på den som gjort allt detta.

Jag övernattade vid vraket några gånger till, men det dök aldrig upp någon.

Till sist gav jag upp. Mina lediga dagar var slut och jag blev tvungen att åka hem, tillbaka till vardagen.

Jag passerade en sista gång med bilen, och såg ut mot båten, jag kunde ju inte längre kalla det ett vrak. Jag gjorde honnör på skeppshälsningsvis och körde vidare.

Sedan gasade jag på hemåt.

Det hade börjat regna lätt och jag fick sätta på vindrutetorkaren. Det lätta duggregnet övergick efter en stund i ett intensivt skyfall.

Missing people

Lite väl stor inlevelseförmåga?

Nicklas klev in genom entrédörren till sitt kontor och slängde nonchalant nycklarna till sin Volvo P1800 på skrivbordet. De landade med lite för hög fart och gled vidare över skrivbordsytan och försvann över kanten ner på golvet intill papperskorgen. ”Äsch, fan”, svor Nicklas och muttrade tyst: ”Så där skulle det aldrig bli för Helgonet.”

Det fanns ett skäl till att Nicklas valt att lägga en stor del av sina ärvda pengar på just en Volvo P1800, och det skälet var just Helgonet, Roger Moore – Helgonet, Nicklas favorit-TV-serie.

Det andra han satsat sina ärvda pengar på, hade nog också med Helgonet att göra; han hade öppnat en detektivbyrå. På så sätt tänkte han sig att han, liksom Helgonet, skulle hjälpa människor som råkat i svårigheter och samtidigt få lite spänning i livet.

Han hängde av sig jackan och gick så nonchalant han kunde bort till skrivbordet och tog suckande upp nycklarna från golvet och höll dem en stund en bit ovanför bordsskivan och släppte den sedan rakt ner, mycket noggrant rakt ner, så att de helt säkert skulle stanna på bordet den här gången.

Sedan sjönk han med en ny suck ner på stolen bakom skrivbordet. Han lutade sig tillbaka gungande på stolen och slängde upp de med kängor försedda fötterna på bordet. Han lät blicken trött vandra från skrivmaskinen, en svartglänsande Olivetti av nyaste modell som stod oanvänd till höger på bordet, vidare till telefonen, den röda Ericofonen, Kobran, och sedan vidare ut genom fönstret.

Det hade börjat regna igen.

Den där spänningen hade lyst med sin frånvaro lika totalt som solen, under den sommar som nu började gå mot slutet. Nicklas försökte analysera – varför fick han inga uppdrag? Det började bli ont om tid – det vill

säga ont om pengar, och han behövde få inkomster på sin verksamhet.

Kanske var byn en alldeles för liten ort, tänkte han. Här hände det ju aldrig nånting och om han tänkte lite till på det, så insåg han väl att det nog var en ganska dum idé att starta detektivbyrå i en liten håla på landet. De flesta verkade leva i någon slags harmoni här. Problemet var ju bara det att han trivdes i hålan – kanske just därför, och alternativet att flytta till en större stad fanns inte i sinnevärlden. Blotta tanken på ett ställe som Stockholm fick honom att rysa av obehag.

Men tillgången på mysterier var som sagt, starkt begränsad i byn.

Nicklas drog med handen bakåt genom sitt korta hår och vände på nytt blicken mot Olivettin. Man kanske skulle ta och skriva en bok istället då, tänkte han. Då får jag ju i alla fall användning för dig ...

Han hade just landat i sina tankegångar kring ett manus och uppgivet konstaterat att ett bra material till en bok också det krävde ett äkta uppdrag, när dörren till hans kontor plötsligt öppnades, utan föregående knackning eller annan förvarning.

Nicklas vaknade upp och kastade så fort han kunde ner sina fötter från skrivbordet och rätade på sig i stolen. Han stirrade överraskat och oförstående på den kvinnogestalt som steg in och satte sig på stolen framför honom. Utan att ens säga hej.

Hon verkade inte vilja se Nicklas i ögonen i onödan. Hennes blick vandrade oroligt runt i rummet, taket, fönstret, hon vände sig om som för att kontrollera att ingen följt efter henne. Sedan tittade hon närmast förläget ner i sitt eget knä och blev sittande så utan att säga något.

Nicklas fortsatte stirra på henne. Hon verkade vara i 25-årsåldern, kanske rent av något yngre. Ljushårig med en svag ton av rött, och vacker på nåt

svårdefinierbart sätt. Tunn, på gränsens till mager. Och orolig. Hon grep hårt om sina egna händer.

Nicklas insåg till slut att det tydligen var han som måste börja dialogen om det skulle bli någon – en aning bakvänt kunde han tycka.

”Jaha? Vad kan jag stå till tjänst med?” Trots det bekymmer som kvinnan framför honom utan tvekan hade, så kunde Nicklas inte hjälpa en uppblussande känsla av hopp och entusiasm – äntligen hände något.

Kvinnan verkade tacksam för att Nicklas startat samtalet och såg hastigt upp på honom. Ett par intensiva, grönspräckliga ögon mötte hans blick. ”Är det du som är Nicklas Persson, privatdetektiv?” Rösten var lika tunn som resten av hennes uppenbarelse, men talet var snabbt.

”Jo, det stämmer”, svarade Nicklas nickande och tyckte nog att frågan egentligen var lite överflödig. Det stod ju på skylten på entrédörren.

”Kan du leta rätt på försvunna personer?”

Nicklas nickade igen. ”Vem är det som är försvunnen?”

”Pappa.” Kvinnan sänkte hastigt ner blicken igen.

Nicklas funderade. Kvinnan fortsatte: ”Han har varit borta i ett halvår snart.”

”Ett halvår?” Nicklas tonfall blev mer överraskat än han avsett. ”Har ni efterlyst honom? Polisen menar jag ... ”

Kvinnan ruskade frenetiskt på huvudet. ”Nej ... eller jo. Men de tror mig inte ...”

”Tror de dig inte ...?” Nicklas kunde inte dölja sin förvåning och bet sig i tungan. Det var ju inte läge just nu att visa misstänksamhet mot kvinnan. Han ville höra mera.

”Ingen tror på mig”, fortsatte hon och ruskade sakta på huvudet medan hon fortsatte att stirra ner i sitt knä. ”Ingen.”

Nicklas var rädd att detta ”ingen” nu också inbegrep honom själv.

Han lutade sig fram över skrivbordet: ”Men, jag vill höra mer. Berätta. Om din pappa, om dig själv ...”

De grönspräckliga ögonen såg på nytt upp mot Nicklas. Ett svagt leende spred sig över hennes ansikte: ”Pappa heter Arvid, Arvid Larsson ... eller hette.”

”Hm”, sa Nicklas. ”Än är han kanske inte död ... berätta mera. Har du några syskon, mamma?”

Kvinnan ruskade på huvudet. ”Nej, jag är enda barnet. Mamma är död ... länge sedan. Hon försvann också – för tio år sedan.”

”Försvann din mamma också? Är hon fortfarande ...?”

”Mm.” Kvinnan nickade bifallande.

Nicklas började märka en obehaglig känsla i kroppen. ”Men du är säker på att hon är död?”

Det rödlätta huvudet nickade igen: ”Absolut. Vad skulle annars kunna ha hänt?”

Nicklas var på vippen att erbjuda åtminstone en alternativ förklaring men insåg i sista stund att den inte

skulle erbjuda någon tröst för kvinnan – snarare tvärtom.

Han bestämde sig för att byta spår en stund. Om inte annat så för att lätta lite på trycket för kvinnan. Nicklas tyckte sig kunna se den smärta som strålade ut från henne. Och han behövde lite tid att tänka.

”Vad heter du själv?”

”Anna.”

”Och du är enda barnet?”

Anna nickade. ”Som jag sa ... ”

”Jo, just det.”

Nicklas famlade efter idéer för hur han skulle dra samtalet vidare. Han började misstänka att han nog egentligen inte var så skicklig på det här med förhör och utfrågningar.

”Men varför säger du att ingen tror på dig? Var det så när ...”

Anna nickade återigen. ”När mamma försvann. Ja, det var samma sak. Ingen trodde på mig.”

”Men, men ... ” Det snurrade i Nicklas huvud. ”Det måste väl ha varit fler som saknade henne? Din pappa ...?”

”Han brydde sig inte ... ”

”Va?”

”Ja, det låter kanske lite konstigt ... ”

”Lite?”

Anna såg ner i knät igen och förblev tyst en lång stund. Nicklas blev på nytt rädd att hans illa dolda förskräckelse gjort att han förlorat henne.

”Hur ... hur gammal är du Anna?” Trots allt var det nog viktigt att han visste det, tänkte Nicklas.

”Tjugotre.”

”Du var alltså tretton när din mamma ... försvann?”

”Ungefär.”

”Gick du till polisen då?”

”Ja, men de trodde mig inte då heller ...”

Nicklas suckade. Det var verkligen något som inte stämde här. Antingen så var polisväsendet i byn och resten av människorna runt den här väna varelsen,

fullständigt galna eller ... eller så var kvinnan det. Nicklas kunde inte mota bort misstanken att det måste vara det senare.

”Så då lät ni det vara, du och pappa? Fortsatte med ert?” Nicklas tonfall hade plötsligt blivit en aning tuffare.

Anna nickade tyst igen.

Nicklas bestämde sig för att det nog trots allt var kvinnan som var lite konstig. Men det skulle ju inte nödvändigtvis behöva hindra honom från att tjäna en slant på henne ändå. Han kunde ju faktiskt rent av göra henne en tjänst bara genom att låtsas tro på henne och låtsas leta efter pappan. Dessutom hade han verkligen på riktigt blivit nyfiken också. Vad var det med de här underliga människorna? Ett tvättäkta mysterium var det ju ... Och han behövde pengarna ... om hon kunde betala vill säga.

”Anna ...”, började Nicklas lite försiktigt. ”Du förstår att jag är privatdetektiv?”

Annas blick såg på honom med ett stadigt lugn.
”Javisst.”

”Det betyder att jag måste ta betalt. Det kan bli ganska dyrt ...”

Anna nickade. ”Jag har pengar. Säg vad du vill ha.”

Det lät lite för bra för att vara sant och Nicklas blev med ens orolig att det skulle visa sig vara just det.

”Vi behöver skriva ett kontrakt.”

Anna nickade.

”Och så behöver jag genast ett kontant förskott.”

Anna nickade igen och drog genast fram en försvarlig bunt hundralappar och lade fram på bordet framför Nicklas.

”Räcker det här?”

Nicklas stirrade mållöst på sedlarna och nickade:
”Absolut. Det ... det blir bra.”

Nicklas satte sedan igång med att formulera ett kontrakt. Han skrev ner hur mycket han ville ha per

dag och sköt med viss oro fram kontraktet framför Anna medan han undrade om han hade tagit i för mycket med pengarna. Det skulle kunna bli väldigt dyrt för henne. Hade hon verkligen råd? Men med tanke på bunten hon utan vidare lämnat fram, så verkade det inte vara något problem med den saken.

Mycket riktigt skrev hon också under utan att tveka. ”Du får en till delbetalning imorgon”, sa hon sedan snabbt innan hon reste sig och försvann ut genom dörren.

Nicklas kände sig nöjd. Så nöjd att han bestämde sig för att ta en ren nöjestrapp med sin Helgonetbil. Det verkade som att regnet hade slutat också. ”Det ljusnar äntligen”, tänkte han och gick leende ut till bilen.

Nicklas steg in genom dörren och slängde bilnycklarna nonchalant på skrivbordet. De gled en bit men stannade strax innan kanten. Nicklas log nöjt och hängde av sig jackan. Sedan gick han och satte sig på stolen och böjde sig framåt för att studera kontraktet

som Anna skrivit på nyss. Han såg sig om på skrivbordet, böjde sig ner och tittade under det, men ingenstans kunde han hitta papperet. Det var som bortblåst. Han tittade på fönstret för att konstatera att det var stängt, som för att förvissa sig om att det inte var just bortblåst det var.

Kontraktet fanns inte.

Nicklas lutade sig tillbaka i stolen och ruskade uppgivet på huvudet. Vad var det som pågick här?

Sedan vred han på nytt blicken mot skrivmaskinen och upptäckte till sin förvåning att det satt ett papper i den, och att någon hade skrivit något på det.

Han böjde sig fram och tog ur papperet och läste rubriken: "Familjen som försvann – en efter en." Därunder kom en text med en besynnerlig dialog mellan honom själv och en ung, nervös kvinna. Nicklas suckade djupt, knölade ihop papperet och slängde det i papperskorgen.

Ute hade det börjat regna igen.

Bussresan

En resa ifrån – resa tillbaka ...

Tomas klev på bussen i Stockholm. Biljetten han köpt räckte till Haparanda. Färden skulle ta hela natten, men han hade egentligen inga planer på att resa hela vägen. Någonstans längs vägen skulle han kliva av. Han visste bara inte var. Ännu.

Han sökte av bussens innandöme och försökte få en klar bild av var han skulle sätta sig. Han var bland de första att kliva på så han kunde välja fritt. Men det var en grannlaga uppgift. Fönsterplats – givetvis. Åt vilket håll ville han se? Bussen skulle färdas mestadels längs kusten norrut. Höger sida skulle alltså vändas ut mot kusten. Inte för att han visste hur mycket kust man verkligen skulle kunna se, men viss betydelse tyckte han nog att det hade i alla fall. Han hade alltid gillat kustlandskap, särskilt där det öppnade sig utåt så att man kunde se horisonten.

Han satte sig på vänster sida.

Han reste med lätt packning. Väskan han bar var liten och lätt. Inte större än vad som skulle kunna gå som handbagage om det hade gällt en flygning. Men bussarnas kupéer var ju om möjligt ännu trängre. Han hade inte heller någon som helst anledning att ha någon större packning med sig.

Egentligen behövde han väl ingen packning alls.

Det regnade och Tomas satte sig att stirra tomt ut genom bussrutan som täcktes av regndroppar. Det blöta svarta därutanför flimrade mot ögonen när bussen började röra sig och de kämpande gatljusen bröt sina tappra ljusstrålar genom dropparna och glaset. Sätet bredvid honom förblev ledigt och han kände en viss lättnad över det.

När bussen mödosamt kämpat sig fram genom Stockholmstrafiken, gatljusen, rondellerna och filbytena och till slut kommit förbi förorterna och kommit upp i fart norrut, släppte staden alltmer sitt

grepp och ljuskällorna kring vägen avtog. Regnvattnet rann längs bussrutan och skapade en slags vågmönster av mörkret utanför. Tomas slöt ögonen.

Minnesbilder från kvällen spelades upp inför hans inre. Bara för ett par timmar sedan hade han stått mitt ute på Västerbron och tittat ut över räcket, rakt ner i det blöta, iskalla, svarta som sakta rann förbi där nedanför. Han hade varit fullt beredd att kliva upp på räcket, ställa sig där och balansera och sedan låta tyngdpunkten långsamt förflyttas utanför fötterna för att till slut, med öppna ögon företa den sista färden ner i mörkret och evigheten.

Varifrån den i det läget ganska absurda tanken hade kommit kunde han nu för sitt liv inte begripa, men istället för att ta steget upp på räcket, hade han plötsligt bara bestämt sig för att vänta med det sista hoppet och köpa en bussbiljett till långfärdsbussen norrut. Inget avslut på livet idag. Först skall vi resa norrut få se var vi hamnar. Han skakade lätt på huvudet med pannan

lutad mot bussrutan, inför den märkliga idén som på något konstigt sätt fått honom på andra tankar.

Bussen gjorde sitt första stopp i Uppsala. Det var rätt många som klev på och bussen började fyllas. Han sneglade oroligt på platsen bredvid – han ville helst slippa ett närgånget sällskap. Till hans lättnad förblev den ledig även denna gång. Men det fanns inte så många platser kvar längre så vid nästa stopp i Gävle, fanns det en uppenbar risk för att någon skulle ta platsen.

När bussen åter befann sig på E4:an slumrade han till. I sitt halvsovande tillstånd kunde han höra fordonsljudens monotona mumlande. De blandades med hans drömtankar som svävade omkring okontrollerat i hjärnan.

Minnen – obehag. Till och med de glada minnena blev nu ångestfyllda. De blev bara alltför påträngande bilder av något gott som en gång varit, men som nu berövats honom. Bussen mumlade.

Stoppet i Gävle väckte honom.

Den här gången fick han en resgranne. En man, lätt överviktig, ganska kort med vissa svårigheter att ta sig fram i bussens trånga mittgång, kämpade sig fram till den lediga platsen intill. Väskan han bar på verkade tung trots dess begränsade storlek och mannen hade problem med att baxa den upp på bagagehyllan. Hans korta längd gjorde inte saken bättre och Tomas fann för gott att resa sig och erbjuda hjälp, vilket mannen tacksamt tog emot.

När färden efter en stund återupptogs norrut sneglade Tomas på sin nye granne.

”Från eller till?”, kom det plötsligt ur hans mun och han blev själv närmast förvånad över sin något kryptiska fråga. Det kändes nästan inte som om han formulerat den själv.

Den korte mannen som just lyckats återställa andningen efter den ansträngande entrén, såg på honom med en frågande blick och antydde med sitt

ansiktsuttryck i övrigt att han inte heller var särskilt intresserad av en förklaring eller att ge ett svar på frågan.

Tomas beslöt att lägga ner saken. Varför hade han frågat så konstigt?

Bussen återgick till sitt mumlande och Tomas återgick till att stirra ut i mörkret utanför. I de bakre resterna av ljuskäglan från bussens helljus kunde han nu se att Stockholmsregnet höll på att övergå i snö. Han hade alltid gillat snö och att se snö falla i vintertid brukade få honom på bättre humör.

Inte nu.

Men att försöka koncentrera sig på snöfallet hjälpte honom i alla fall att slippa somna och på nytt konfronteras med allt.

När bussen gjorde nästa stopp i Söderhamn insåg han att han hade somnat ändå. Tacksamt noterade han att drömmarna verkade ha hållit sig i schack – han mindes inte så mycket.

Bussen svängde in på en snöbeklädd bussplan och en grupp om tre personer stod och väntade på att få kliva ombord. Samtidigt reste sig den korte grannen och gjorde antydningar till att vilja ta ner sin väska från bagagehyllan. Tomas insåg att han förmodligen skulle bli tvungen att hjälpa till den här gången också.

Sätet intill Tomas blev ledigt igen.

Det förblev ledigt till nästa stopp i Hudiksvall. Då steg en kvinna ombord och kom och satte sig på platsen bredvid Tomas. Lite väl självsäkert, tänkte han. Hon frågade inte ens om platsen var ledig. Man kan väl i alla fall fråga ...

När bussen fortsatte resan vände han sig tillfälligt försiktigt bort från snöyran utanför och sneglade på kvinnan. Brunett, ganska kortklippt någonstans kring 40 till 45 år tänkte han. Ganska vacker utan att vara någon fotomodell – bättre så egentligen. Mera mänskligt.

Innan han visste ordet av så hade han ställt den där konstiga frågan igen.

”Till eller ifrån?”

Grannkvinnan vände sitt huvud sakta mot Tomas och såg på honom med den där förvånade blicken som betydde att frågan flugit förbi henne. Han beredde sig på att än en gång låta det vara.

”Både och antar jag väl?”, sa hon plötsligt entonigt.

Tomas mötte hennes blick och nickade långsamt medan han begrundade hennes svar. ”I och för sig – på sätt och vis, javisst.”, försökte han för att få samtalet att gå vidare. ”Rent teknisk kanske. Men annars?”

Kvinnan vände sig bort från Tomas, lutade sitt huvud bakåt mot bussätets nackstöd och blundade.

Aj då, tänkte Tomas. Där sprack det visst. Synd – jag hade gärna fortsatt prata med henne.

Sedan drog kvinnan en djup suck och tog fram telefonen. Hon smekte och pekade på skärmen ett tag och sedan räckte hon fram den till Tomas.

”Mina killar”, sa hon kort.

Tomas tittade på hennes telefon som nu befann sig i hans hand. Skärmen visade två barn, pojkar, en ljuslockig med blå, lysande ögon som log ett skimrande leende mot fotografen – bredvid honom en något mörkare kille, kanske ett par år yngre, men med samma glada leende och livsutstrålning som riktades mot Tomas – betraktaren, som nu indirekt genom kameraögat fick ta emot denna glädje och kärlek.

”Så fina pojkar.”, mumlade Tomas. Men det var något i situationen och kvinnans ton när hon överräckte telefonen som fick en obehaglig klump att trevande börja växa till i magen på honom.

”Hur gamla är de?”, frågade han.

”På bilden var de fyra och sex, den ljusa äldst.” Tonen förblev entonigt korthuggen. Klumpen i Tomas mage började växa till och han visste inte om han skulle våga ställa nästa fråga.

”Och nu? – Hur gamla är de nu?” Trevande kom den ändå.

Kvinnan förblev tyst. Tomas räckte sakta tillbaka telefonen till henne och hon tog emot den utan att se på honom. Klumpen i magen hade nu spridit sig upp till halsgropen och Tomas sökte febrilt efter något att säga men utan resultat.

Från – antagligen, tänkte han. Som jag.

Tystnaden sänkte sig igen. Bussen mumlade vidare mot Sundsvall. I Sundsvall reste sig kvinnan och förberedde sig för att gå av. Bussen svängde in på busstationen och stannade. Kvinnan klev av utan att ens säga hej till Tomas, som tittade efter henne när hon tog sig fram i mittgången och klev ut.

Här, tänkte Tomas plötsligt och reste sig hastigt. Här är det. Här är det jag också skall gå av.

I hastigheten glömde han sin väska.

När Tomas till slut kom av var kvinnan försvunnen. Tomas visste egentligen inte vad han hade hoppats på, men en våg av besvikelse drog genom honom. Samtidigt som han kom på att han glömt sin väska fick

han syn på henne igen. Hon promenerade snabbt bort från busstationen på väg mot stadscentrum. Tomas glömde på nytt sin väska och bestämde sig för att följa efter henne – men på avstånd. Han tänkte att det kanske var bäst för tillfället, även om det fick honom att känna sig illa till mods – han betedde sig som en 'stalker'.

Det blev en lång promenad och när Tomas tillslut insåg vart de var på väg, steg oron i honom. De var på väg upp på nya Sundsvallsbron.

Han försökte intala sig själv att det naturligtvis inte alls behövde ha någon likhet med hans eget besök på Västerbron för flera timmar sedan, men samtidigt hade han det korta samtal han haft med henne, i färskt minne. Och det var nu mitt i natten.

Det blev inte bättre när hon stannade mitt på bron, där färden ner till vattnet var som längst. Tomas ökade farten och började springa mot henne.

Hon stod kvar lutad över räcket och tittade ner mot det svarta när Tomas flämtande kom fram till henne.

”Man blir inte särskilt badsugen, eller hur?”

Kvinnan hajade till och tittade på honom. ”Följde du efter mig?”

Tomas kände hur rodnaden blossade upp i honom och tänkte att det nog var tur att han förmodligen redan var ganska röd i ansiktet av kylan och språngmarschen.

”Eh, förlåt, men ja ... eller ... ” Hur skulle han förklara det här?

Men kvinnan log plötsligt mot honom.

”Nej – badsugen blir man verkligen inte. Det är väl lite väl högt också. Eller hur? Man skulle ju slå ihjäl sig rent av. Och sedan drunkna på det.”

Tomas flämtade alltjämt.

Kvinnan fortsatte: ”Trodde du att jag ...?”

”Förlåt, ja – jag kanske trodde det, ja alltså – du visade bilderna på dina barn ...”

Kvinnan betraktade Tomas länge under tystnad medan han försökte formulera någon slags struktur i sina tankar. Samtidigt försökte han normalisera andhämtningen.

”Du verkar vara en fin människa Tomas.”, sa hon plötsligt med ny och varm ton i rösten.

Tomas hajade till. Han kunde inte påminna sig att han sagt sitt namn till henne.

”Gjorde du verkligen den här promenaden, den här långa promenaden mitt i natten, och sprang uppför den här bron – i det här vädret, för att du trodde att jag skulle hitta på något?”

Tomas nickade, och ruskade sedan på huvudet. ”Inte först egentligen, men sedan när du gick upp här och stannade – och tittade ner.”

”Verkade situationen bekant?”

Tomas stirrade stumt på kvinnan.

Sedan såg hon in i Tomas blick med fasta ögon och fortsatte: ”Det finns kvar i dig eller hur? Ett hjärta för

andra. Värmen. Tro mig Tomas – ditt hjärta är för stort för att inte leva.”

Hon svepte med handen bort mot andra änden av bron.

”Jag bor på andra sidan. Jag skulle gärna be dig följa med mig men det bjuder dessvärre på en del svårigheter. Det går helt enkelt inte. Inte nu.”

”Nej, nej. För all del. Jag går tillbaka till stationen.”

”Det är snart morgon. En ny dag gryr. Du kan ta ett tåg tillbaka till där du kom ifrån. Eller kanske resa vidare norrut om du vill det. Men du behöver kanske skaffa nytt bagage.” Kvinnan log.

Sedan vände hon sig om och började gå vidare. Tomas stod tyst och såg efter henne en stund innan han vände sig om och började gå tillbaka i motsatt riktning.

”Förresten”, hörde han kvinnan ropa. ”De är tio och tolv nu.”

”Vadå?” Tomas stannade och vände sig om mot kvinnan igen, som nu hunnit en bit bort.

”Pojkarna. De är tio och tolv år gamla nu. Jättefina killar.”

Tomas tänkte just försöka svara något när en plötslig snöby med kraftig vind drog över bron. När den dragit förbi stod Tomas ensam kvar.

Kvinnan var borta.

Tomas ruskade på sig, kastade en sista blick ner mot isvattnet nedanför och började gå tillbaka.

Tillbaka till sitt liv.

Tiden går

... i cirklar på något vis ...

Jag hade sett honom varje dag i flera års tid. Han satt på sin bänk utanför livsmedelsbutiken där jag brukade slinka in på väg hem efter jobbet. Varje dag, nästan i vilket väder som helst. Ja, det fanns undantag förstås, men de var få.

Han såg sliten ut. Gammal – härjad.

Själv var jag i vad man väl skulle kalla mina bästa år. Jag var ung, hade just fått ett bra betalt jobb och med en bra utbildning i ”bagaget” låg världen öppen för mig. Livet lekte, många kvällar på krogen blev det och kvinnor saknades inte.

Jag hade nog gått förbi honom många gånger under ett par år säkert, innan det slog mig, hur motsatta vi var – han och jag. Han verkade ju ha det mesta av sitt liv bakom sig medan jag hade så mycket kvar. Lite ironiskt döpte jag honom till vraket, medan jag var

spritt ny. Ja, det var så likt mig, att uttrycka mig på det sättet ... och han såg verkligen härjad ut.

Livet lekte vidare för mig och åren gick. Själv såg jag ingen anledning att ändra på nånting. Möjligen byta till en nyare bil, eller nåt sånt.

Jag minns inte längre vad det var som fick mig att notera honom lite extra en dag. Men det var vad som hände. Jag såg på honom och plötsligt så såg jag att han inte verkade åldras något. Han hade ju varit ett vrak, redan när jag så honom första gången, men även vrak blir ju med tiden ännu mera vrak för att till slut ... ja.

Men den här gamlingen såg precis likadan ut, år från år. Sliten och nött, nedbruten, men utan förändring trots att det gått många år. Jag kunde inte hjälpa att jag började fundera över det. Till min egen förvåning. Varför blev jag så intresserad av det plötsligt? Gubben kunde väl få sitta där i hundra år till om så var, jag hade ju mitt, betydligt intressantare liv.

En dag tog nyfikenheten överhanden. Jag klev helt enkelt fram till honom och satte mig bredvid på bänken.

Han visade inte att han överhuvudtaget noterat att jag satte mig där. Det kanske trots allt inte var första gången någon satte sig intill honom, det fanns ju plats för flera på bänken.

Jag tog mod till mig och försökte inleda ett samtal. Jag frågade vad han hette. Om han hade nåt emot att jag satte mig bredvid honom.

”Inte alls”, svarade han. ”Absolut inte. Jag har väntat länge ...”

Svaret överraskade mig. Hade han väntat på mig?

”Hur gammal är du?”, frågade jag utan att visa min överraskning.

”Väldigt gammal”, svarade han.

”Men, jag har sett dig sitta här så många år. Men inget verkar hända med dig – du verkar inte bli äldre.”

Gubben sa inget först utan fortsatte titta rakt fram som vanligt. Sedan sa han långsamt: ”Du menar att jag står stilla?”

”Ungefär så kanske man kan säga”, svarade jag och nickade.

”Det gör ju du också”, sade vraket tyst sedan. ”Du vet”, fortsatte han, ”gamla vrak som jag ruttar långsamt.”

Jag hajade till och fick en obehaglig känsla i kroppen av att han använde begreppet vrak om sig själv, som om han visste att jag för mig själv kallat honom för det.

”Du är ung. Snabb”, lade han sedan till och såg på mig för första gången. ”Sträckan framför verkar lång, men springer man så ... ”

Ja, ja, tänkte jag. Vraket vill frälsa mig till nåt slags långsamhetens lov.

”Det var intressant att prata med dig, men nu måste jag skynda ... ja, alltså – gå vidare – jag har en del att gö ... ja ... ”

Jag reste mig och han följde mig med blicken. ”Ha en bra dag ...”, sa jag och gick in i butiken för att handla.

En dag var gubben plötsligt borta. Bänken var tom. Den förblev sedan tom i flera dagar. Det hade aldrig hänt förut. Jag blev till min egen förvåning nästan orolig. Hade han till slut ...?

Plötsligt fick jag en idé att jag skulle sätta mig på hans plats. Det fanns nåt lockande med tanken att känna på den plats gubben suttit på. Hur var det att sitta där, på just den platsen som han arrenderat under så många år?

Jag satte mig ner. Det kändes bekvämt.

Jag hade väl suttit en stund när plötsligt en ung man kom fram och satte sig intill mig. ”Ursäkta”, sa han. ”Är det OK om jag sätter mig ner här intill?”

”Javisst”, svarade jag utan att se på ynglingen. ”Det är helt OK. Jag har väntat länge ...”

En halvrätters på Grand

Den som väntar ...

Han satt vid sitt bord och tittade om och om igen på klockan. Däremellan kastade han längtansfulla blickar mot ingången till restaurangen. Hon kommer nog när som helst nu. Alldeles säkert. Hon sa i alla fall att hon skulle komma.

Han hade verkligen sett fram emot det här.

Men, tänkte han sedan. Tänk om jag skrämt iväg henne på nåt sätt? Jag kanske var alldeles för intresserad – för påstridig. Kvinnor kan ju bli osäkra av sånt. Rent av finna det motbjudande. Tänk om ... men hur skulle jag ha gjort? Jag ville ju tala om hur mycket jag tycker om henne. Hur skulle jag ha gjort det om inte ... och bjuda på middag kan väl inte vara fel?

Nu borde hon komma. Jag hoppas verkligen att hon kommer. Hon är så vacker.

Mannen log för sig själv vid den tanken. Hon var verkligen vacker. Anna. Och så glad. Det var ju det som hade fångat honom till slut. Hennes glada och utåtriktade sätt. Den livsglädje hon utstrålade. Oemotståndligt. Förälskad – det var vad han blivit. Alldeles ohjälpligt.

Men hon var väldigt sen. Men, försökte han tänka för att stilla sin oro, kvinnor kommer alltid sent. Hon kanske lägger ner mycket tid för att göra sig vacker – för min skull. Men tänk om jag skrämt iväg henne?

Kvinnor kommer alltid sent. Mannen fick nåt inåtvänt i blicken. Ibland dyker de upp lite väl sent i livet.

Han tittade på klockan igen. Och sedan bort mot ingången.

”Vill herrn kanske beställa något att dricka medan ni väntar?” Servitrisen stod vid hans bord och tittade vänligt på honom. ”Eller ska vi kanske börja lite smått med en förrätt ändå – medan vi väntar?”

Han tittade upp mot henne och log. ”Ja, jag kanske börjar med en förrätt. Men en liten, så att jag kan beställa en till om – när hon dyker upp.”

”Får jag föreslå lite mozzarella med tomat och olja? Inget mättande men gott.”

”Det blir bra. Men bara lite grand.”

Den beställda förrätten serverades och han åt med god aptit. Trots sin oro över Annas frånvaro. Men när allt kom omkring så var han ganska hungrig. Och till slut kommer hon nog ändå – Anna, tänkte han. Då skall vi äta tillsammans en underbar måltid.

När han ätit vek han ihop besticken och lade dem på tallriken klockan fem i halv fem, såsom anstår en belevad man som vet hur man för sig på restaurang. Anna skulle veta att hon har att göra med en gentleman.

Han lutade sig tillbaka i stolen och tog servetten för att långsamt torka sig om munnen.

”Så det är här du är Egon – igen. Ja, vi tänkte väl det.”

Den av de båda männen som talat, som nu stod vid hans bord, böjde sig ner mot honom och log. De bar någon slags uniform båda två. Egon såg upp mot dem med en förvånad blick.

Den andre av de båda fyllde i: ”Har du ätit? Så bra – men skall du komma med oss tillbaka hem nu då? Det är ju snart läggdags.”

Egon torkade sig runt munnen en extra gång med servetten innan han långsamt lade tillbaka den prydligt hopvikt på bordet och sedan mödosamt reste sig. De båda männen såg snabbt till att ta tag i honom i varsin arm.

”Bra Egon. Kom så går vi.”

När de gick ut passerade de hovmästaren som stod vid sin disk. Den ene av de uniformerade männen stannade till vid henne. ”Hur mycket åt han för den här gången?”

Hovmästaren log vänligt och funderade en stund: ”Inte särskilt mycket – trehundra kanske.”

Mannen med uniformen nickade. ”Du fakturerar det som vanligt va?”

”Visst. Ingen fara.”

De tog i hand och trion med Egon och de båda männen tänkte precis fortsätta när hovmästaren hejdade dem: ”Får jag fråga en sak?”

Trion stannade. ”Javisst.”

”Vem var hon, den där Anna?”

Den äldste av de båda uniformerna såg vänligt på Egon som nu mest verkade inställd på att gå hem.

”En gammal förälskelse. Han pratar jämt om henne. Men det var visst en omöjlig kärlek. Hon blev aldrig hans. Men hon lämnade honom aldrig.”

Hovmästaren såg på Egon och sedan på uniformsmannen.

”Hoppet lever. Det är gott så, eller hur?”

De log mot varandra i samförstånd. ”Nästa gång kanske.”

Hovmästaren nickade: ”Nästa gång.”

Liftaren

”Låt inte solen gå ner över er vrede” Ef. 4:26

Robban pressade gaspedalen mot golvet och lät Volvons DK16-motor spinna ut i sin fulla kraft. För ett kort ögonblick blev han nästan tvungen att blunda av njutningen av att höra det diskreta mullret från det sexcylindriga kraftpaketet som fortplantade sig upp genom förarhytten – bara tillräckligt mycket för att låta honom förnimma hur arbetsvillig hans alldeles spritt nya FH16 var. Vilken maskin. Han hade en rejäl last på släp, totalt med bil, släp och last drog han omkring med gott och väl 45 ton på den här premiärturen, men kraftutvecklingen i motorn lät bilen, med bara en lätt darrning, snabbt öka farten upp emot de 90 han var tillåten att köra. Robban sneglade på hastighetsmätaren och konstaterade att det nog, av och till, skulle bli lite svårt att hålla sig till de där 90. Farten märktes nästan inte i den bekväma hytten. Han

smekte ratten lätt med båda händerna och undrade varför han hade dröjt så länge med att investera i den här läckerbiten. Vilken njutning det var att köra den.

Han såg i backspeglarna på förarsidan. Där i vidvinkelperspektivet i spegelglaset kunde han se en bit av förarhyttens kaross och den häftiga indianröda färgen han beställt. Han kunde nästan inte tänka sig något vackrare. Det var precis den färg han hade sett framför sig när han under många år drömt om den nya lastbilen han så småningom skulle kunna köpa. Och nu hade dagen kommit.

Det såg dessutom ut att bli en riktigt vacker majdag. Solen hade precis letat sig upp över randen på den uppländska slätten i öster och spred ett gyllengult sken över omgivningarna. Vägen var torr och fin och ännu hade inte dagens trafik kommit igång på allvar. Det var i stort sett fritt fram.

Det var en toppendag helt enkelt. Robban hade all anledning att vara lycklig.

Det vara bara det att han inte alls var det.

För första gången under alla de år han legat ute på vägarna, hade han blivit tvungen att lämna hemmet och Hanna med ett ouppklarat gräl i bagaget. Han skakade lätt på huvudet när minnet från gårkvällen bubblade upp igen. Vad hade det flugit i henne? Plötsligt var hon alldeles oresonlig. Rent av aggressiv. Han kände inte igen henne. Var det pengar det handlade om? Den hade ju kostat en del den här maskinen. Kanske oroande hon sig för om hans åkerirörelse skulle klara av det.

Eller var det svartsjuka? Det hade aldrig tidigare varit några som helst problem med att han var borta långa tider på det här sättet. Det var som om hon plötsligt blivit svartsjuk – på bilen. Som om det var henne och inte sitt arbetsredskap han hade bytt ut.

Som om han var otrogen med bilen.

Robban skakade på huvudet igen.

Det var ju så absurt. För första gången tyckte han att han verkligen inte kunde förstå sig på Hanna. De hade det ju så bra tillsammans. Det hade de alltid haft under alla de år de varit tillsammans och sambo. Bilda familj

– det skulle de ju göra så småningom. Det var inte frågan om, utan snarare när.

Robban grep plötsligt hårdare om ratten.

Barn?

Tänk om hon var med barn? Hormoner. Var detta vad allting handlade om? Det hade han ju hört talas om. Hur hormonerna vänder upp och ner på allting när kvinnan blir gravid. Hade hon inte klagat på illamående också för någon dag sedan?

Men varför sa hon inte ... hon kanske inte visste själv?

Robbans hjärta började slå häftigare. Hanna kanske är gravid. En svag ström av eufori for plötsligt igenom honom. Vi skall ha barn.

Sedan grep svårmodet om honom igen. Han hade inte fått chansen att säga hej på ett vettigt sätt på morgonen. Hans tur startade tidigt och han ville trots allt inte väcka henne.

Men det var plågsamt att åka hemifrån med den här känslan kvar.

Att lämna varandra på det sättet. Tänk om något händer när jag är ute? En olycka. Eller om nåt händer henne.

Det blev nästan outhärdligt. Han sneglade på klockan. Nej – det var ännu för tidigt att ringa henne. Hon låg nog fortfarande och sov. Skulle han våga ringa henne? Tänk om de bara fortsätter att gräla? Det skulle ju bara göra saken värre.

Robban suckade. Kanske bäst ändå att låta saken bero. Förresten – det var inte ovanligt att han ringde när han var ute, men då brukade han ringa frampå kvällskvisten. Han bestämde sig för att vänta tills ikväll, som vanligt. Ett stänk av stolthet for sedan genom honom – Hanna kunde väl gott och väl ringa hon också, om hon kom på bättre tankar.

Men den sorgsna känslan från deras bråk kramade om Robbans bröstorg.

Hans FH16 mullrade på längs E4:an norrut. Det gick en timme och långsamt började Robban känna sig lite

bättre till mods. Det var väl klart att de skulle reda ut vad det nu var de behövde reda ut. Och om det nu var så att allt handlade om att hon är gravid – det vore ju fantastiskt. Då var det kanske dags att bilda familj. Han kanske skulle bli pappa.

Strax norr om Gävle, precis innan avfarten till rastplatsen vid Skarvberget, stod vad som verkade vara en ung kvinna och liftade. Robban brukade aldrig stanna och ta upp liftare. Det fanns otaliga skäl till det och hans första impuls var därför att som vanligt strunta i liftaren och köra vidare.

Men det var något med dagen – den underliggande euforin över hans nyinköpta indianröda pärla – spänningen i tanken att han och Hanna kanske skulle bli föräldrar, som plötsligt fick honom på andra tankar. Dessutom var det tid att ta en kort rast. Tjejen har ställt sig smart tänkte Robban när han blinkade höger och svängde sitt ekipage in på rastplatsen.

Det slog honom inte hur märkligt det var, att kvinnan stod just här och liftade. Mitt ute i ingenstans.

Θ

Ilskan kokade inom Lisa. Hur FAN kunde karln bete sig på det här viset? Det kändes som om huvudet skulle explodera av ilska.

OK, det var inte första gången de råkade i gräl med varandra – hon och pojkvännen Filip. Inte heller första gången de gjorde det i bilen. Det var tvärtom ganska vanligt att det var just när de var ute och åkte bil som de blev osams. Det var lite oklart varför, men så var det.

Men det här beteendet hade Filip aldrig tidigare visat upp. Sååå oansvarigt. Idiotiskt!

Lisa stod vid vägkanten och såg deras bil försvinna bort norrut. Lisa stirrade ilsket efter den och andades frustrerat. Han gjorde det! Hon kunde inte tro det – han gjorde det faktiskt. Han körde iväg och lämnade henne där. Ensam vid vägkanten. Mitt ute i ingenstans.

Ok då, det var hon som hade kastat ur sig att hon inte ville åka med honom längre – att hon lika gärna kunde lifta resten av vägen hem – om han nu skulle vara på det där tjuriga viset. Det var hon som hade hoppat ur bilen när han hade kört in till väggkanten och stannat. Men det var ju för att markera hur otroligt irriterad hon var på hans beteende. Aldrig hade hon kunnat tro att han skulle dra iväg och lämna henne där. På riktigt. Att han verkligen skulle göra det.

Men den överkliga galningen gjorde det. Han drog – och hon blev lämnad kvar.

”Du kan ju glömma att vi kommer att fortsätta vara sambo efter det här”, skrek hon rakt ut i E4-luften medan förvånade bilister svepte förbi i dryga 110 kilometer i timmen. ”Du är rökt Filip – RÖKT!”

Efter ytterligare ett par oartikulerade vrål lyckades Lisa så småningom få andhämtningen att normaliseras någorlunda. Hon torkade bort ett par frustrerade tårar ur ögonvrån.

Sedan såg hon sig om och försökte bringa ordning i situationen. Det blev till att lifta nu då. Hon som aldrig förut hade gjort det. Det skulle aldrig falla henne in att göra det. Det var alldeles för farligt. Ilskan kokade upp inom henne igen när hon tänkte på att Filip mycket väl visste om hennes rädsla – rädsla för att lifta – eller rädsla för att vara ute ensam sent en kväll. Allt sådant var för osäkert nu – i dessa tider. Lisa vågade sällan vara ute sent hemma i stan, men om det ändå hände nångång så hade hon försett sig med ... ”Ja just det ja”, tänkte hon plötsligt och kände snabbt med handen i jackfickan. En försiktig suck av lättnad undslapp henne. Jo då, pepparsprayen låg där. Hennes lilla trygghetsförsäkring om nån snubbe skulle försöka sig på något. Vilken tur att den hade råkat bli kvar i jackan sen sist. Lisa kände en extra gång med handen som för att försäkra sig om att hon känt rätt. Den låg där.

Hon vände blicken söderut och började spana efter lämpliga bilar att försöka lifta med. Hon mumlade tyst för sig själv: ”Som om det skulle synas utanpå bilen om

det är nån våldtäktsman som kör eller inte.” Sedan slogs hon av tanken att det kanske tryggaste är att satsa på yrkestrafik. Långtradare. Det borde vara det säkraste. Kanske är det störst chans att få napp där också.

Den första långtradaren som dök upp på vägen bakom henne var en vackert röd och blänkande långtradare. Den såg verkligen ny och fin ut. ”Ser bra ut”, tänkte Lisa. ”Ligister borde inte åka omkring i så fina och välhållna farkoster.” Lisa sträckte fram liftartummen.

När lastbilen vek av in på rastplatsen strax norr om henne, sprang hon snabbt efter samtidigt som hon kämpade för att försöka hinna täcka över sin ilska med ett glatt humör.

Θ

Robban hoppade ur och mötte kvinnan som kom springande med andan i halsen.

”Hej”, ropade hon glatt och pustande. ”Snälla, får jag åka med dig. Vart är du på väg?”

”Umeå”, svarade Robban kort och såg på den mörka skönhet som kom emot honom. Han började redan ångra att han stannat. Han kunde ju i och för sig fortfarande säga nej. Att han körde av här var inte alls nåt löfte till henne egentligen. Det var en allmän rastplats. Men om han bestämde sig för att ta med henne ... då var det bäst att Hanna inte fick veta något om det. Speciellt nu, ifall hon är med barn.

Vid minnet av Hanna krampade det till i bröstet på honom igen och han var precis på väg att höja handen i en avvärande gest för att neka kvinnan att följa med.

”Umeå!”, ropade hon förtjust. ”Det blir perfekt. Då kör du förbi Ö-vik?”

”Javisst. Det blir svårt att undvika.”

”Är det OK om jag åker med?”

Utan att han riktigt förstod hur det gick till så förvandlades Robbans avvärande gest till ett: ”Visst –

hoppa in bara. Jag skall bara pudra näsan, så kör vi vidare sedan.”

Lätt fnittrande sprang hon runt hytten och öppnade dörren på passagerarsidan. På ett ögonblick satt hon på plats.

Robban gick iväg mot toaletterna. ”Pudra näsan”, muttrade han för sig själv. ”Va sjutton är det med dig. Bli inte löjlig nu för tusan.” Han drog en djup suck. ”Sedan kör vi vidare ... vi kör vidare ...? Herregud Robban. Skärp dig.”

Θ

Lisa satte sig tillrätta i lastbilshytten och andades ut. För en stund kunde hon släppa på den ansträngning som förmått henne att vara maximalt glad och fnittrig. Det var tur att föraren gick till toaletten så hon fick hämta ny kraft en stund. Hon måste försöka vara någorlunda trevlig i alla fall, trots den ilska och

frustration som bubblade inom henne. Och rädslan – osäkerheten.

Högra handen sökte sig på nytt till pepparsprayen i fickan. Hon tänkte på killen som hoppat ur lastbilshytten och mött henne. Han såg inte ut som någon förövare, tänkte hon. Men återigen: hur säker kan man vara att sådant syns utanpå? Men ändå ... väl? Bilen var ny, det kunde hon se. Toppskick. Föraren såg trevlig ut. Välvärdad. Det kan inte vara någon fara det här. Det kan det inte ... nej, nej, eller ...?

Handen kramade om pepparsprayen.

Θ

Robban lät handtorken inne i toalettkuren blåsa på händerna och masserade dem för att få dem torra. Sedan låste han upp och klev ut. Han tog fram mobilen ur fickan. Kanske hade Hanna skickat ett SMS? Ringt hade hon ju inte. Men ett sms kanske? Han kände ett sting av längtan – längtan efter någon form av kontakt

från henne. Bara något lite som kunde lätta upp mörkret efter deras osämja. Men det verkade inte finnas något.

Däremot den vanliga flaggan från Facebook. Någon hade lagt ut nåt igen. Robban suckade – det började bli lite tjatigt det där med alla påstötningar från Facebook. Någon gång skulle han antingen avinstallera Facebook-appen, eller i varje fall stänga av push-funktionen.

Men när den där flaggan väl fanns där så hade Robban lika svårt som de flesta andra att låta bli att titta efter vad det var den här gången.

Varning för liftande rånarliga. Dela.

Det var Erik, en ytligt bekant branschkollega som lagt ut varningen. Han hade sett sånt där förut. Varningar hit och dit med en uppmaning att dela. Det var något som Robban aldrig gjorde. Hur skulle man veta vad som låg bakom det där? Han ville inte bidra

till att sprida osanningar. Fast ibland blev han ju förstås osäker. Tänkt om det var sant?

Den här varningen fastnade han på.

*Liftande rånare läng med E4:an. Använder kvinnliga
liftare som lockbete.*

Robban började svettas.

Men kunde den där pigga glada, och för den delen vackra kvinnan som nu satt i hans bil, verkligen vara en medlem i en rånarliga? Hon såg ju hur trevlig ut som helst?

Men det är väl det som är grejen, tänkte han sedan. Naturligtvis måste lockbetet vara vacker, trevlig och se oskyldig ut. Annars funkar det ju inte som lockbete.

Men jag kan ju inte gärna slänga ut henne ur bilen nu när jag en gång låtit henne sätta sig. Eller ...?

Han började osäkert gå tillbaka till bilen.

Robban hoppade in i förarhytten och satte sig till rätta. Han drog fast säkerhetsbältet och sneglade försiktigt på kvinnan intill.

”Du kan väl dra på dig bältet du också.”

Lisa undrade om hon skulle våga. Om jag sitter fast i ett bälte, tänkte hon, så får jag svårare att hoppa ur snabbt om jag skulle behöva. Men å andra sidan så kan jag inte hoppa ur i farten heller. Och om vi stannar så hinner jag kanske koppla mig loss innan vi stannat tillräckligt mycket för att jag skall kunna fly ut ur bilen. Lisa kastade en försiktig blick på Robban och kände för tusende gången på pepparsprayen i fickan.

”Du vet, det blir sånt liv i bilen annars”, fortsatte Robban. ”Den är bråkig den här farkosten – vill att alla sitter fast. Piper och lever om.”

”OK”, Lisa bestämde sig för att det nog var lika bra.

Robban lär DK16-motorn mullra igång och trampade på gasen. Fordonet vaknade upp ur sin slummer och började sakta röra sig ut mot E4:an igen.

Det blev pinsamt tyst i hytten. Robban koncentrerade sig på att köra. Lisa försökte övertyga sig om att det inte var någon fara. Men färden hem till Ö-vik kändes oöverstigligt lång. Kanske kunde hon be att få stiga av i Söderhamn eller nåt. Sedan ta en taxi hem. Filip, den uslingen kunde gott få betala. Fast, kan man verkligen lita på alla taxichaufförer?

Robban sneglade än en gång försiktigt mot kvinnan intill. Varför höll hon handen så envist i höger jackficka? Vad hade hon där?

Ett vapen förstås – en pistol eller nåt. När läget är det rätta så kommer hon att dra fram den och tvinga mig att köra in på den där rastplatsen där hennes kumpaner väntar. Sedan tvingar de mig ut ur bilen och snor den. Kapar den helt enkelt. Vad gör de med mig? Packar in mig i lastutrymmet? De kan ju inte släppa mig fri, för då kan jag kontakta polisen och då kommer de inte långt. De måste oskadliggöra mig på nåt sätt.

Robban fick nästan svårt att andas. Tankarna gick till Hanna där hemma.

Lisas hand vägrade släppa pepparsprayen i jackfickan. Hon försökte komma på något att säga. Det var så pinsamt tyst i bilen. Vad hade egentligen hänt. Karl hade verkat så trevlig när hon fick klartecken att hoppa in i bilen. Han hade till och med skämtat om att ”pudra näsan” innan de skulle köra vidare. Men nu verkar han så tillknäppt. Han funderar säkert på hur han skall gå till väga för att våldta mig.

Lisas hjärta började slå snabbare. Om han försöker nåt så är jag beredd. Handen om pepparsprayen tog ett fastare grepp.

Robban försökte koncentrera sig på körningen men det var svårt. Kvinnan verkade nästan som att hon gjorde sig beredd med pistolen i fickan. Kommer vi till någon rastplats snart? Är det dags?

Han försökte tänka ut hur han i så fall skulle agera. Kunde han övermanna henne på något sätt? En överraskande manöver ...

Några minuter senare fick Robban syn på en skylt som berättade att en rastplats låg 500 meter längre fram. Han sneglade än en gång på kvinnan intill. Gjorde hon några ansatser att ta fram pistolen? Om hennes kumpaner väntar på den här rastplatsen så borde hon dra fram den nu snart, om jag skall kunna vika av.

När hon inte gjorde det och de närmade sig avfarten, fattade Robban ett snabbt beslut. Kvinnan får ursäkta, men jag kan inte ha henne kvar i bilen. Hon får råna någon annan.

Utan att förvarna med blinkers så körde han plötsligt in med hög fart mot rastplatsen. Lisa uppfattade den oväntade manövern och insåg att föraren nog tänkte inleda överfallet. Hon drog fram pepparsprayen.

Robban såg att kvinnan drog fram sitt vapen. I panik ställde han sig på bromsen.

Den vackert indianröda farkosten krängde till våldsamt och tappade kursen. Släpet började wobbla bakom honom och drog med sig dragbilen som vek av

kraftigt åt höger och satte med skrikande däck, kurs mot en parkerad lastbil en bit längre fram.

Θ

Filip hade vänt bilen söderut igen. Ilskan över grälet med Lisa hade klingat av och ersatts med ånger. Så här kunde han inte låta det sluta. Såklart att han inte tänkte lämna henne där – inte på riktigt. Han tänkte bara markera. Tala om att han inte accepterar vad som helst.

Hoppas bara att hon inte tog sig för med att verkligen lifta, och har hunnit bli upplockad av någon.

Θ

Hanna slog för tionde gången numret till Robbans mobil. Inget svar den här gången heller. Det som först varit en ilska över att karln inte har vett att svara när hon ringer – att han fortfarande verkade så tjurig efter

deras gräl kvällen innan – hade nu istället övergått till en malande oro.

Nånting måste vara fel.

Hon lade ifrån sig telefonen och stirrade tomt framför sig. Med höger hand strök hon sig sakta över magen.

Som om ingen fanns

Om du möter min blick

Stig vaknade som vanligt före väckarklockan. Ibland undrade han varför han överhuvudtaget brydde sig om att ha väckarklockan på – han hade ju ingen tid att passa på morgnarna längre, pensionär som han var, och vaknade tidigt gjorde han ändå.

Men saker och ting går ju så lätt på i sina invanda spår.

Vid frukostbordet tog han fram läsplattan för att halvt oengagerat ögna igenom morgonens nyheter.

Det plingade till i telefonen. Stig log eftersom han visste att det var dottern som skickade ett ”godmorgonmeddelande”. Det var gulligt av henne även om han visste att det var automatgenererat, inlagt på förutbestämda tider – varje vardagsmorgon klockan sju, lördag och söndag klockan åtta. Men hon hade ju i alla fall bemödat sig om att programmera telefonen med det.

Han plockade upp telefonen och läste meddelandet. Sedan lät han fingret spela ett par gånger över de tre olika svarsknappar som han hade att välja på. Den här morgonen valde han mittenknappen: ”God morgon på dig också, hjärtat.”

Sedan fortsatte han skumma igenom morgonnyheternas rubriker.

När klockan började närma sig nio släckte han plattan och reste sig. Det var dags att gå och handla. Idag behövde han fylla på förrådet med färskvaror.

Stig gick genom butiken och plockade snabbt ner varorna han behövde. Sedan styrde han kundvagnen vant framför sig till självskanningen. En efter en drog han varorna framför skannern som svarade med sitt blipp innan de åkte ner i kassen som han placerat i sin hållare.

När allt var skannat höll han upp telefonen framför terminalen för att betala. Skärmen meddelade bekräftelsen på att betalningen var godkänd. Stig drog

ihop kassen och började gå hemåt, men innan han kommit ut ur butiken plingade det till i telefonen igen. Det var ett oväntat pling så Stig ställde ner kassen på marken och tog nyfiket upp telefonen.

Det var ett leveransbesked. Paketet från Apoteket fanns nu att hämta i instaboxen. Eftersom det var alldeles i närheten bestämde Stig sig för att hämta det genast.

När han knappat in den åttasiffriga koden klickade det till strax uppe till höger om honom när en av luckorna låstes upp och öppnade sig en aning. Stig tog sitt medicinpaket med ett tillfredsställt leende, stoppade ner det i kassen med de andra varorna och satte av hemåt.

Stig kom hem och placerade de nyinköpta varorna på sina platser i skafferiet och kylskåpet. Sedan tog han fram telefonen igen och bokade snabbt en lokalbiljett till grannstaden. Han aktiverade den genast och bekräftade nöjt att biljettens QR-kod lyste fram klart och tydligt på telefonens skärm.

Framme vid stationen höll han upp telefonen mot grindens skanner och gick vidare till spår två där hans tåg snart skulle anlända.

Efter en kort resa befann han sig på favoritrestaurangen. Han klev fram till den digitaliserade hovmästaren och knappade in att han avsåg att äta och att han var en person. Efter ungefär två sekunder blev han anvisad ett bord. Skärmen meddelade att han fått bord nummer 23. Lysande diodlinjer i golvet visade honom vägen fram till bordet.

Sedan var det dags att beställa maten vilket han gjorde via restaurangens app i telefonen. Snart plingade den till för att bekräfta att maten var beställd och klar. Betalningen skedde direkt via appen. Stig log. Det gick snabbt och smidigt. Inget krångel – inga missförstånd.

En rullande, digital servitör levererade maten som Stig högtidligt ställde ner på bordet framför sig.

Servitören blippade till för att bekräfta att den uppfattat att Stig tagit maten från dess bricka, innan den vände och rullade bort.

När han ätit klart reste han sig och lämnade restaurangen för att via lokaltåget ta sig tillbaka hem. Biljetten var fortfarande aktiv i hans telefon och resan gick smärtfritt hemåt.

Stig var precis på väg att visa sitt ansikte för identitetsskannern vid porten in till hans hus när han tvärstannade och blev stående fem meter från dörren.

Utan att veta varför vände han sig sakta om och lät blicken svepa över omgivningarna. Han kände hjärtat slå hårt i bröstet.

”Du såg det till slut?” Rösten som verkade komma från vänster fick Stig att sno runt ett kvarts varv igen, men han kunde inte se någon. Faktum var att han inte kunde se någon alls. Inte en enda annan människa.

Alla var försvunna.

”Ja, alla är borta”, fortsatte rösten melankoliskt.
”Och snart försvinner du också.”

Stigs uppspärrade, skräckslagna ögon sökte förgäves efter ägaren till rösten men ingen fanns att se.

Hjärtat höll på att banka sig ut ur Stigs bröst. Med några snabba steg var han framme vid ansiktsskannern, fick upp porten och sprang uppför trappan.

När han kommit in i lägenheten och fått av sig ytterkläderna sjönk han utmattad ner i läsfåtöljen i salongen.

”Hej”, sa rösten igen vilket fick Stig att hastigt sätta sig raklång i fåtöljen. Han tog sig för huvudet med båda händerna och gungade långsamt fram och tillbaka. Rösten fortsatte obevekligt: ”Du såg det – alla är borta. Men du behöver inte vara orolig. Du är inte ensam kvar i hela världen. Jag spelade dig ett litet spratt bara.”

Stig tittade upp och släppte greppet om sitt huvud.
”Ett spratt?” sa han rakt ut i luften.

”Ja, du är inte ensam, men du hade lika gärna kunnat vara det.”

”Hur menar du?”

”Hur många andra människor har du mött blicken hos idag?”

Stig lade pannan i djupa veck och funderade länge.

Rösten fortsatte obevekligt: ”Hur många har du gett ett litet leende?”

Stig skakade på huvudet. ”Hur ska jag veta det? Inte har jag väl tänkt på att räkna sånt.”

”Nej, men jag vet”, sa rösten. ”Ingen. Ingen enda.”

”Jag förstår inte.”

”Gör du inte? Men tänk efter: Du har varit och handlat, hämtat ut en paketleverans, rest med lokaltåg och ätit på restaurang. Utan att möta en annan människas blick. Utan att någonsin interagera med en annan levande varelse.”

Stig drog en djup suck. ”Det behövs ju inte ...”

”Nä, precis”, sa rösten med en plötslig hätskhet i tonen. ”För allt är ju så välsignat digitaliserat.”

”Det är praktiskt ...”, försökte Stig tyst.

”Men är det mänskligt? För vet du: Ingen annan har sett dig heller.”

Stig lutade sig tillbaka i stolen igen. Konstigt nog så började han känna sig lugnare. Det var som om ett samtal med en spökröst från ingenstans plötsligt var helt naturligt. Han nickade sakta. ”Jag tror jag förstår ...”

Det blippade till i Stigs stereo och radion satte igång att spela en låt med ett gotländskt band som kallade sig ”Di sma undar jårði”... När de kom till refrängen på deras hitlåt för många år sedan tyckte han sig höra en annan text:

”Snabbköpskassörskan, i kvarteret där jag bor, hon är försvunnen, och min saknad är så stor ...”

Sedan tänkte han tillbaka på ett tillfälle i affären för en vecka sedan då han faktiskt hade mött en levande anställd i butiken. Det var då han blev kontrollerad så att han verkligen hade skannat alla varor. Inget fusk.

Positivt.

Vänner på varsin planhalva

Olika perspektiv

Vi satt och såg på solnedgången. Sakta sjönk den av värmedis avbländade solskivan allt längre ner. Himlen gick från ljusgul, till orange och sedan eldflammande rött. Några molnstrimmor lystes upp av de röda strålarna och skapade glödande revor strax över horisonten. Solgatan glimmade stilla i havet som gungade långsamt i de efterdyningar som långsamt höjdes och sänktes i kvällsstiltjen.

Jag drog in ett djupt andetag och släppte långsamt ut luften medan jag hänfört vände mig till min vän som satt intill: ”Så vackert”, utbrast jag. ”Det är nästan magiskt. Tänk att naturen vill bjuda oss på såna här skådespel. Få oss att njuta. Man blir så tacksam. Det känns i hjärtat.”

Vännen log lite i njugg och såg på mig.

”Joo-visst”, sa han återhållet. ”Du får det att låta som att det skulle vara nån tanke eller vilja med alltihop.”

”Man kan väl undra”, sa jag. ”Varför målar tillvaron upp allt detta om det inte är för att vi skall se det vackra? Njuta av det.”

Vännen fnissade. ”Käre vän”, gruffade han. ”Det är ju bara ren fysik.”

”Jaha?” Jag såg oroligt på honom.

”Jo, du vet”, fortsatte han: ”Solen är en enda jättelik vätebomb. Ett stort, stort moln av vätgas som dragit ihop sig och skapat ett så stort tryck i mitten att väteatomkärnor börjat slås ihop till heliumkärnor, och då frigörs en massa energi, precis som i en vätebomb. Det är det som skapar ljuset, som egentligen är vitt när det kommer till oss. Sedan passerar det genom atmosfären och så bryts ljuset upp i sina beståndsdelar, det är ju till exempel därför som himlen är blå och solnedgången röd.”

Vännen drog efter andan och fortsatte: ”Att solen går ner och upp en gång varje dygn har ju förresten att göra

med att jorden roterar, det vet du ju, att det inte är solen som rör sig över himlen, utan jorden som roterar.”

Vännen fick plötsligt något euforiskt i blicken. ”Tänk ändå vad långt vi har kommit tack vare vetenskapen. Numera behöver vi inte tro på magi och att nån skulle ha tänkt ut allt det här, och framförallt inte för vår skull. Det handlar bara om enkla fysikaliska fenomen – gravitation i det här fallet ... och kärnfysik. Vetenskapen har tagit oss långt. Bort från tro på trolldom och annat hokus pokus ...”

”Kära nån vad du går på”, suckade jag. ”Det är väl bra allt det där, men ensamt låter det så tråkigt ...”

Jag vände blicken ut mot horisonten. ”Att tycka det är vackert ... det är liksom en annan sak. Det är en del av det också.”

Vännen fnös: ”Du är så ... antropocentrisk av dig. Som om universum skulle finnas till för vår skull. Kosmos finns av sin egen orsak. Och solen.”

”Ja, men likafullt är det först när solljuset träffar mig som det blir en upplevelse av det”, sa jag och tittade på kompiserna: ”Tänk om du och jag inte fanns – tänk om inga medvetna varelser alls fanns? Vad skulle allt det här vara bra för då? Vad skulle den där vätebomben hålla på och producera sin energi och sitt ljus för, varför skulle det finnas en atmosfär som bryter upp ljuset i färger? Och moln som skapar vackra mönster? Varför skulle allt finnas om ingen fanns där för att uppleva det?”

”Måste det finnas ett därför?” undrade vännen.

”Mm”, funderade jag. ”Annars blir ju allt meningslöst. Bara en pantomim inför tomma stolar.”

”Ha”, skrattade vännen. ”Där har du det igen – meningen – cirkelresonemang.”

Jag suckade. ”Det är väl bra att veta hur världen fungerar – rent tekniskt. Men det här med att uppleva den, se den – det spelar liksom på en annan planhalva. Att se saker som bara finns i mig, som uppstår inuti mig – det är inte vetenskap, det är ... andlighet.”

Vännen hummade tyst och vände en sökande blick ut mot havet där solen just försvunnit under horisonten och nu lämnade en glödande vacker eldfärgad himmel efter sig. Jag tänkte på hur fascinerande det var att samma sol just i detta ögonblick höll på att gå upp på en annan plats på jorden. Kanske gjorde den någon glad, lycklig över att få vakna och möta en ny dag. Vännen såg på mig, la sin hand på min axel i en vänskaplig gest och sa: ”Ja okej – båda planhalvorna behövs väl, eller hur? Annars blir det ju liksom ingen match.”

Jag log. ”Kan inte annat än hålla med dig förstås.”

”Mm”, sa han. ”Vi är ju vänner.”